

14de Aarg.

1883.

26de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af N. Thronsen.

15de December. — 23de Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the P.-O. at Decorah as 2nd class postal matter.

„For Hjemmet“

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

Det indeholder et afværende og omhyggelig udvalgt Læsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Rejsebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv samt

Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.

Det udkommer med to Aar i Omflag to Gange om Maanedens (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forstud. Dermed er ogsaa Portoent betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Bosterne ikke overalt ere sikre. Nye Subskribenter behøve at melde sig snarest muligt.

Adresse: H. Thronsdjen, Box 1014, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mand's Hjælp til at indsende Penge, da se til, at Vedkommende er paalidelig.

7 forudbetalte Exemplarer sendes 1 Aar-for \$12.00.

 Real Estate for Sale. I have for Sale Town property and improved Farms and can suit almost any-kind of wants in this line. The said property is situated in and around the City of Decorah, Winneshiek Co., Iowa. Prices low and terms to suit purchaser.

Apply to
(13 t. f.)

E. P. Johnson,
Office in Adams Block, Decorah, Iowa.

F. J. D. Gremm

sælger

**Pianoer, Orgler, Violin-Streng, Sy-Maskiner,
Olie, Naale etc.**

af bedste og billigste Slags, saa billigt, som det kan sælges.

Se ind til ham, førend De afflutter Handel med
nogen Anden.

 Pianoer og Orgler stemmes, og Arbeidet garanteres.

Office i C. B. Shepards Juveler-Butik, en Dør Syd for Leonard's
Bog-Store ligeoverfor Postofficeet
1 1/2

DECORAH, IOWA.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

14de Aarg.

15de December 1883.

23de Hefte.

Helenas Familie.

(En Fortælling om Rom i det første Aarhundrede.)

(Fortsættelse.)

XXXIV.

Neros Død.

Den Bisaldsjubel, som Nero ved sit Indtog havde hørt i Roms Gader, skulde blive den sidste, der ofredes denne Mand, hvis Liv var en saadan Blanding af Tragedie og Komedie. Neppe var han vendt tilbage, førend han opdagede en meget farlig Sammensværgelse. Han fik den dæmpet, men besluttede at forlade Faverne i Hovedstaden og begav sig til Neapel, hvor han for en Tid igjen hengav sig til sine Lidenstaber og sin Musik. Der fandt han Alt efter sin Smag. Hans Soldater kunde holde Befolkningen i denne mindre By i Awe; det omliggende Landstabs Skjønhed tilfredsstillede ham, og selve Byen havde altid fundet hans Behag.

Men hans Nydelser her vare kun kortvarige. Den hele Verden var vækket op af sin Sløvhed og reiste sig for at afryste det Tyranni, der baade var saa

skræffeligt og saa nedværdigende. I nogen Tid havde der været Uro i Gallien, og her fandt de første Bevægelser Sted. En Mand ved Navn Vindex, som nedstammede fra de gamle Konger der, fremstod med den Beslutning at styrte Nero fra den Throne, han saaledes havde vanæret. Han sendte Breve til Landshovdingerne i de omliggende Provindser, iblandt hvilke den mægtigste og mest fremragende var Galba, der styrede i Spanien. Denne tilhørte den Sulpicianste Familie og var langt ude beslægtet med Labeo. Han modtog Vindex's Forslag med megen Ubestemthed, og kunde hverken erklære sig for eller imod hans Planer. De fleste andre Landshovdiger afflog at tage Del i dem, enten af Frygt eller af Trostak mod sin Keiser, og sendte hans Breve til Nero.

Vindex vedblev alligevel at forfølge sit Maal; han reiste omkring i Gallien og ophidsede Folket, og snart var et Forbund dannet, og han saa sig i Spidsen

for en mægtig Hær. Galba besluttede sig ogsaa nu omsider til at slutte sig til ham, samlede Folket og fandt det saa fiendtlighsindet mod Nero, at det strax udraabte ham selv til sin Keiser.

Nero horte Alt, men prøvede at lukke sine Dine for Faren. Han pleiede hver Dag at samtale en kort Stund med sine Venner om Statsaffærer, men fandt dette Emne saa yderst ubehageligt, at han gjerne brod af for at spille for dem eller give dem andre Prøver paa sine Talenter. Han var særdeles stolt af en Massine, der spillede Musikstykker ved Hjælp af Vandkraft, og pleiede spøgende at sige, at han vilde fremvise den paa Scenen, hvis Vinder vilde tillade ham det.

Men efterhaanden bleve Efterretningerne mere og mere foruroligende. Vinder blev mægtigere Dag for Dag og udsendte overalt oprørste Proklamationer, i hvilke han kaldte Nero Enobarbus og en „usel Skuespiller“. Navnet Enobarbus tilhørte Neros Fader og var yderst forhadet, men det var i Neros Dine Intet i Sammenligning med det andet: „usel Skuespiller“. Han var i et Lag, da han første Gang hørte det, og i sit Raseri sprang han op og kastede Alt overende paa Bordet. Han skrev strax til Senatet og befalede det at anvende al Statens Magt mod Vinder og sætte en Pris paa hans Hoved.

Men hele Verden var nu imod Nero. Rom stod paa Kuppet til at gjøre Opstand. Tigellinus saa den Storm, som truede, og, sin Karakter tro, besluttede han nu ikke blot at forlade sin Keiser, men ogsaa at paastynde hans Ruin. I Forening med en Anden, Nymphidius, dannede han en Sammensvørgelse, og det lykkedes disse Sammensvorne at oplydse ogsaa den prætorianiske Garde mod Keiseren.

Nero blev sig nu den almindelige Misnoie og Forbitrelse fuldt bevidst, og Frygt betog for Alvor hans Sjæl. Rædsel og Hævntørst rasede veyelvis i ham. Han tænkte paa atter at faa sat Fld paa Vhen og at slippe Amphitheatrets vilde Dyr løs blandt Befolkningen, for derpaa midt under Forvirringen at flygte til Egypten; men hans Tanker kom for en Dag og bleve offentlig bekendte, og det tjente til at forøge Folkets Forbitrelse.

Tigellinus og Nymphidius saa nu, at Tiden var kommen; men de vilde aldrig gaa frem med Voldsomhed og foretrak at virke paa Neros feige Frygt. Derfor gif de til ham med nedslagne og forfærdede Miner o; fortalte ham, at Alt var tabt, at Folket og Garden gjorde Opstand, og at han ikke havde et Dieblif at tabe, om han vilde søge sin eneste mulige Redning ved at flygte.

Nero blev fortovdlet. Han saa sig om overalt efter Hjælp, men kunde ingen øine. Han vandrede omkring i Paladset uden at vide, hvad han skulde gjøre, eller hvorhen han skulde fly. Grindringerne om hans mange Forbrydelser, og især om hans nærmeste Slægtningers Mord, stod for hans Sjæl og forøgede hans Kval. Han prøvede at faa et Stib til at bringe ham til Egypten, men Ingen vilde adlyde hans Befallinger. En Kriger, som saa hans Rædsel, citerede en Linie af Virgil for ham:

„Er det da en saa rædsom Ting at dø?“ Han prøvede at tage Gift, men kunde ikke opdrive Mod nok til at tømme den. Hans Angst var forfærdelig; han kastede sig paa sit Leie og bad, at En vilde komme og dræbe ham; men Ingen var villig dertil. Da udraabte han: „Mine Venner forlade mig, og jeg kan ikke finde en Fiende!“ Han styrkede afsted til Tiberen for at drukne sig, men vendte til-

bage ude af Stand til at gjøre det. Han tænkte paa at fremstille sig for Folket og med pathetisk Beltalenhed appellere til dets Gunst; men Frygten for dette Folks Raseri afholdt ham. Der i sit Palads stod Verdensherstere, uden at have nogen Fiende for Dinene, men med den Bevidsthed, at hele Verden nu var hans Fiende, og at der intet Haab var om at undfly.

„Findes der intet Skjulested, hvor jeg kan faa Tid til at tænke paa, hvad jeg skal gribe til?“ raabte han.

En af hans Frigivne, ved Navn Phaon, tilbød sig at føre ham til et Sted nogle Mile fra Byen, hvor han kunde skjule sig en kort Tid, og Nero modtog ivrig Tilbudet. Han ilede afsted uden Sko, uden ordentlig Paaskledning, blot med en gammel Kappe, som han trak op over Ansigtet for ikke at blive gjenkjendt. Tre Andre foruden Phaon ledsagede ham. Dette var hans sidste Nat. I Dagbrækningen samledes Garden og udraabte Galba til Keiser, og Senatet stadfæstede Valget. Nero blev erklæret for Statens Fiende og dømt til at lide Døden efter den gamle Republikks strenge Love.

Imidlertid ilede Nero og hans Ledsagere afsted til Phaons Hus, i Nærheden af hvilket de omsider standsede og steg af Hestene. De skyndte sig over en med Straa bedækket Mark hen til Bagfiden af Huset for useet af noget Die at komme ind, og Nero krob ind igjennem et Hul, der var anbragt i den lavere Del af Muren, og kom ind i et smudsigt Bærelse, hvor han kastede sig paa en med et pjaltet Tæppe bedækket Seng. Her bragte man ham Brød, ved hvis blotte Syn han maatte væmmes, og Vand, der var til Utselighed urent, men som Tørsten dog nødte ham til at drikke.

Phaon havde givet en af sine Tjenere

Befaling til strax at bringe dem Underretning om Alt, hvad der foresaldt i Rom, og det vorede ikke mange Timer, førend et Bud kom og medbragte nogle Dokumenter. Nero greb dem ivrig og læste Senatets Proklamation, ifølge hvilken han skulde straffes efter den gamle Republikks Lov.

„Og hvilken Dødsmaade er det?“ spurgte han.

Phaon nølede, men svarede omsider: „Ifølge Republikens Lov skal den Mand, der lider Døden som Statens Fiende, aflædes nogen, hans Hoved sættes mellem to Pæle, og saaledes hengende skal han pidskes til Døde.“

Nero gyste, men sagde Intet. Derpaa trak han to Dolke og spingede en i hver Haand. Han prøvede deres Od, udstrakte sine Arme og blev staaende saaledes, medens de Tilstedeværende ventede, at han nu vilde støde dem i sit Hjerte. Men efter nogle Diebliffes Forløb stak Nero rolig begge Dolkene tilbage i Skederne, vendte sig til en af sine Ledsagere og sagde: „Synng en Gravfang for din Ven!“

Den Tiltalte efterkom Opfordringen, og Nero lyttede med synlig Bevægelse. Derpaa blev der en Taushed, som Nero afbrød med det Udraab: „Hvorfor vil ikke en af Eder dræbe sig selv og vise mig, hvorledes jeg skal dø?“

Ingen af dem syntes villig til at følge Indbydelsen; de sad stille og betragtede Gulvet. Nero foldede Armene, saa fra den Ene til den Anden og brast i Taarer. Men efter nogle Minuter tog han sig sammen og sagde: „Nero, Nero, dette er en Skam; dette er vanærende. Det er ikke Tid at hengiove sig til sorgmodige Følelser; det er Tid at vise mandigt Mod.“

Men Modet syntes ikke at ville komme, og han stod ubestemt, snart famlende

efter sine Dolke, og snart bevægende sig urolig frem og tilbage i det lille Bærelse. Omfider kastede han et vildt Blik paa sine Ledfagere.

„J ere Rujoner og Forrædere,“ sagde han. „Vare J det ikke, vilde J vise mig, hvorledes jeg skal dø. O, hvis blot En, som jeg har kjendt, var her! Thi jeg har kjendt en Mand, og i hele mit Liv blot denne Ene, der lo ad Døden. O, Cineas, Cineas, hvor er du nu? Hvorfor forlod du din Ven? Du i det Mindste havde intet Klagemaal at føre imod mig. O Cineas! hvis du var her, saa kunde du vise mig, hvorledes man skal dø! Al, hvilken stor Kunstner dør ikke i mig!“

Medens han talte saaledes, fængslede en Lyd hans Opmærksomhed. Det var Lyden af galopperende Heste, som nærmede sig. Nero for sammen og gyste af Frygt. Han greb sine Dolke, og samlende alt sit Mod stødte han en af dem i sin Strube. En af hans Ledfagere laante ham sin Hjælp til et andet Stød og Nero faldt døende tilbage.

Hans Forsølgere, der paa en eller anden Maade havde opsnuset hans Skulested, traadte strax efter ind i Huset og kom farende ind i Bærelset, anførte af en Hovedsmand. Nero loftede med sine Mine. „For sent!“ sagde han med neppe hørlig Stemme. „Er dette Eders Trostak?“

J næste Dieblit laa han død, men i Døden strækkelig at se paa. Hans vilde Videnskaber, der i saa mange Aar havde havt Herredømmet hos ham, havde sat sit Præg paa hans Ansigt. Dette Ansigt, der i Ungdommen ikke havde været ubehageligt, havde faaet et Udtryk af Bildhed og Grusomhed, der i Døden traadte end skarper frem og slydte de Omkringstaaende med Rædsel.

XXXV.

J u d æ a.

Vespasian havde forladt Nero i Grækenland og soang nu det romerske Sværd i Judæa. Det var ingen almindelig Fiende, han havde at gaa imøde. Jøderne vare et krigerst Folk, kjække og bestemte; de forsvarede deres eget Land, og dette Land var af Naturen dannet til Forsvar. Hver Slette var omringet af Hjerger, der dannede en Standse mod enhver Angriber, og hvor kjække, om end mindre disciplinerede Krigere ofte kunde holde en hel Armees Stangen. Der fandtes Hjergerpasse, som ingen Fiende uden den haardeste Kamp kunde gennemtrænge, og behjertede Mænd vare rede til at gjøre ethvert af dem til et nyt Thermopyla.

Og der var noget Mere end en tapper Nations almindelige Kjæthed, der bejælede disse Mænd. De vare inspirerede af en stor Yde. De troede, at Gud var paa deres Side; de mindedes forsvundne Tidens Herlighed, da Gud var traadt til for at befri dem og havde sat dem istand til at overvinde ligesaa frygtelige Fiender som Romerne. Selv Nederlag paa Nederlag kunde ikke svække deres Tillid til Guds Hjælp; de ventede idelig, at han skulde sende den, og at den skulde blive saa meget mere iøjensfaldende, jo længere den blev forhalet. Derfor var der ingen Tante hos dem om at overgive sig. I alle deres Kampe gjaldt det Seier eller Død. Og, hvis Noget behøvedes for at styrke deres Bestemtighed, da kunde den elendige Stjebne, som blev dem tildelt, der toges tilfange af Romerne, tjene dertil. De bleve gjort til usle Slaver og sendte afsted for at arbejde paa Kanalen ved Korinth.

En almindelig General vilde Intet have formaaet mod en saadan Fiende

som denne, saa vilde og hensynsløs, saa ligegyldig for Livet, saa udholdende og aarvaagen, en Fiende, der ikke ventede paa at blive angreben, men selv med den vildeste Hefstighed kastede sig over sine Modstandere ved enhver Leilighed, ved Dag og ved Nat, og trak sig tilbage kun for at gjøre et nyt Angreb. Men Vespasian var ingen almindelig General. Mod Jødernes Fanatisme vidste hans store Geni med den størst mulige Fordel at benytte de vel disciplinerede romerske Legioners Tapperhed, og langsomt, men sikkert bares de romerske Orne fremad over Landet, medens Jøderne trak sig tilbage, altid fægtende og ventende paa den forhaabede Befrier.

Det var ind i denne Kamp, at Labeo og Cineas havde kastet sig, og det var under en saadan General, at de kjæmpede. De tænkte ikke over, om deres Sag var retfærdig eller ei; de tog det for afgjort, at den var det, siden det var mod Oprørere, de kjæmpede. Men det var jo heller ikke for at forsvare nogen Sag, at de havde kastet sig ind i Kampen, men kun for i Tummelen at undslippe den Sorg, der forterede dem. Og fra første Stund, de kom til Judæa, havde de fundet, hvad de ønskede: Virksomhed og uafsladelig Bevægelse. De kastede sig ind i dette nye Liv med en Iver og en Hensynsløshed for deres eget Liv, der blev iøinefaldende. De overtog de mest fortvivlede Forehavender, og altid vare de sammen, og dette deres inderlige Venstabs og store Tapperhed gjorde dem snart saa berømte, at de romerske Legioner betragtede dem som sine fornemste Helte, og deres Ny gjenlød i Leiren. Cineas avancerede hurtigt og kunde have faaet Kommandoen over en Legion, om han havde ønsket det; men Labeo havde allerede strax overtaget en saadan Kommando, og Cineas ønskede fremfor Alt

at være i Nærheden af sin Ven. Forfremmelse havde ingen Betydning for ham. Kampens Tummel, Nødvendigheden af en bestandig Aarvaagenhed, Marschernes Møjsommeligheder og Seirens Glæde, — Alt tjente til at adspredde deres Tanker og neddysse de kvalfulde Minder. Labeo tænkte ikke mere paa Selvmord. Patriotismen var vaagnet og gjorde sine Krav, og den store Ansvarlighed, som nu hvilede paa ham, medførte sine Omserger og Bekymringer; han var tvungen til at beskæftige sig med Planer for Angreb og Forsvar og at deltage i de andre Generalers Raadslutninger, og alt dette optog hans Sind. Cineas havde mindre Ansvar, men var dog paa sin Side ligesaa fuldt optaget. Krigen fortsattes, og trods den mest heltmodige Modstand drevs Jøderne stadig tilbage af den romerske Hær, der gjennemtrængte Pas efter Pas, erobrede Fæstning efter Fæstning. Vespasian levede hverken sine Soldater eller Fiender megen Tid til Hvile.

Dog, selv i en saa virksom Krig maatte der jo af og til være en Frist, og kort, som den hver Gang varede, var det dog de Stunder, Labeo og Cineas mest frygtede. I saadanne Tider søgte de instinktmæssig hinandens Selskab, idet de i hinandens tause Sympathi følte en Trost og Fred, som Intet ellers kunde skjenke. De verlede ikke mange Ord, men sad enten tause, eller talte i en dæmpet Tone om gamle Dage i Athen og Begivenheder fra deres Barndom og Ungdom. Dog, ogsaa blandt Villederne fra hin Tid fremstod for dem En, hvis muntre, ungdommelige latter klang i deres Øren, og hvis skjønne, slanke Skikkelse stod lyslevende for dem, skjønt hendes Navn aldrig blev nævnt. Om Rom eller Britannien talte de aldrig.

XXXVI.

Jotapata.

Den romeriske Hær havde i nogle Uger ligget foran Jotapata. Byen var en af de stærkest befæstede i Landet, og alle Jødernes adspredte Tropper havde truffet sig tilbage og søgt Tilflugt der. Beleiringen skede med den yderste Dydighed og Kraft fra Romernes Side, men Jøderne forsvarede sig med en saadan Kraft, vare saa aarvaagne, saa virksomme, at Romerne kun havde ringe Fremgang. Hvad der var vundet en Dag, tabtes ofte igjen den næste.

Labeo havde som sædvanlig været den mest virksomme til at drive sine Folk til Angreb. Hans Murbækkere larmede oftest som rasende mod de massive Mure, og hans Soldater gjorde de voldsomste Angreb. Derfor var han ogsaa hyppigst udsat for Angreb fra Jødernes Side og var toungen til at anvende den største Aarvaagenhed for ikke at blive overrumplet.

En Dag havde Kampen været ført med fortvivlet Voldsomhed. Jøderne havde sægtet med ny Iver under en dygtig Anfører, hvis Skikkelse var mest iøjensaldende paa Murene, og som opvildede sine Mænd til overordenlige Boveskifter. Brændende Gjenstande regnede ned over Murbækkene; kogende Dlie blev udgødt over dem, som prøvede at løbe opad Stormstigerne; et bevægeligt Trætaarn, der netop med stor Anstrengelse var bleven fuldført, blev forvandet til Aske, og Romerne saa sig nødte til, trække og udmattede, at trække sig tilbage til deres Leir. Soldaterne overgav sig til Hvile. Labeo kastede sig udtømt af Dagens Strid paa sit Leie, og de trætte Bagter holdt kun halvt Udfig.

Pludselig hørtes et Raab, et vildt

Alarmskrig, øieblikkelig efterfulgt af høie Raab, der udtrykte Raseri og Hævntørst, og gjenlød i hele Leiren. Soldaterne fore op, og Labeo var den Første, der hastig greb sine Vaaben og ilede ud. Hele Leiren var i Forvirring. Fra alle Sider kom Soldaterne ilende, nogle ubevæbnede, andre halbtbevæbnede; men en Stare af Fiender vare allerede indenfor Leirens Forskandsninger og feiede som rasende væk forsøde omkring sig. I deres Spids var den samme Anfører, hvis Tapperhed paa Murene havde været saa iøjensaldende hele Dagen; han havde lagt Planen til dette natlige Angreb, og han førte sine Mænd til Seier.

Labeo saa det med et Blik. Med øieblikkelig Landsnørværelse samlede og ordnede han sine Folk, gav sine Ordre og bød den triumpherende Fiende Fronten. Jøderne styrte frem, men Romerne modstode Overfaldet; de stode som en Mur, uden Frygt, skjønt kun halvt bevæbnede, opretholdt ved sit Mod og sin Disciplin og ved Labeos koldblodige, bestemte Ordre. Atter og atter kastede Jøderne sig paa dem; men Romerne holdt Stand. Da begyndte en skarp Haandsægting, Mand mod Mand, i hvilken Jødernes Leder igjen udmærkede sig. Hans Røst opmuntrede hans Ledsgere; men han nøiede sig ikke med blot at give Befalinger; han viste selv Veien og brugte sine Vaaben med skiebnefvanger Virkning til Høire og Venstre. Labeo havde kun Halvparten af sine Mænd samlede; de øvrige vare enten endnu isøvn eller adspredte i Uorden. Det kritiske ved Dieblisset drev ham til den yderste Dristighed. Han stod i Spidsen for sine Mænd og satte hjælt sit Liv i den største Fare, og Soldaterne opvædnedes ved deres Generals Exempel. Omfiden gjorde den jødiske Anfører et fortvivlet Angreb mod det Punkt, hvor

Labeo stod, saa at de Soldater, der omgave ham, vege tilbage. Labeo greb fortvivlet en Fane, raabte til sine Mænd at de skulde følge ham, og kastede sig ind blandt Fienderne. Romerne styrtede efter deres Fane og deres General, og en frygtelig vild Kamp fulgte fra begge Sider, fra Jødernes Side for at erobre Fanen, fra Romernes for at redde den. Tilfældt faldt Labeo. Fanen blev revet ud af hans Haand, og bedækket med Saar laa han paa Jorden med Ansigtet opadvendt, medens hans lammede Haand svagt bevægede Sværdet, og Døden fra et Dufin Landsfer truede ham.

Da lød pludselig et Skrig gjennem Kampens Tummel: „Vort! Spar ham! Angrib hans Soldater! Han er min!“

Det var Anføreren Røst. Hans Ledsagere adløde og fore løs paa de romerske Soldater, medens Anføreren kastede sig ned paa Knæ og prøvede at løfte Labeo op.

„O Labeo!“ raabte han, og hans Stemme klang nu velskjendt nok i dennes Øren. „Jeg har frelst Dem. Gud være lovet!“

„Jaf!“ raabte Labeo i Forbauselse.

„Ja, det er mig,“ sagde den Anden.

„At, at jeg skulde løfte min Haand mod En, som jeg elsker! Jeg gjenkjendte Deres Stemme i Mørket. Gud ste Lov, at jeg har reddet dem!“

„Jeg ønsker ikke Redning — Døden er, hvad jeg ønsker. Forlad mig, og lad dem dræbe mig!“

„Aldrig. Jeg vil redde Dem; jeg vil bære Dem hen paa et Sted, hvor De er ude af Kamptummelen.“ Og Jaf bøjede sig for at løfte den saarede Mand op i sine Arme.

Men i samme Dieblit hørtes et Raab, og en stor Skare bevæbnede romerske Soldater styrtede frem fra Siden og tog sine Fiender i Flanken. I Spidsen for

dem var Cineas, der havde været i den anden Ende af Leiren og ikke hørt Tummelen i Begyndelsen. Nu havde han samlet en hel Flok Soldater og kom til Undsætning. Jøderne vege tilbage i vild Forvirring. Da Jaf saa det, lagde han Labeo ned paa Jorden igjen og sprang frem.

„Fremad!“ raabte han, „i Abrahams Guds Navn, som kæmper for os; nu er det Tid! Fremad!“

Men Romerne overvældede dem fra alle Sider, og deres mest fortvivlede Anstrengelser vare til ingen Nytte. Cineas var i Spidsen for sine Mænd midt i Striden, da han pludselig fik Die paa den erobrede Fane, der løftedes høit i Veiret midt i Jødernes Skare. Han pegede paa den for sine Soldater og opfordrede dem til for deres militære Eds Skyld og for Roms Vres Skyld at tage den tilbage. Soldaterne gjorde endnu mere rasende Anstrengelser og vandt mere Terræn. Midt i Jødernes Skare stod Jaf, tæt ved Fanen, og raabte til sine Mænd, og henimod ham førte Cineas sine. En fort, vild Kamp aabnede Veien til den erobrede Fane, — et Snes Hænder greb den, og de Jøder, som endnu søgte at holde den tilbage, bleve nedhuggede.

Cineas ilede henimod Anføreren for at angribe ham. Jaf holdt endnu Stand med en Haandsfuld Folk omkring sig, medens Resten var drevet tilbage i vild Uorden. Hans Stemme klang høi og streng i Tummelen.

„Cineas!“ lød en svag Røst midt i den forvirrede Masse.

Cineas hørte det og gjenkjendte Labeos Stemme. Han laa endnu paa Jorden og blev trampet paa af de hjempende Soldater, der ilede til og fra. Cineas slyngede i næste Dieblit Armene

omkring sin Ben og drog ham bort fra Faren.

„Al, Labeo! er det saaledes, jeg finder dig?“ raabte han.

„Forlad mig,“ sagde Labeo svagt, „og driv de forhadte Jøder tilbage! Men gjør ikke Jsak nogen Skade.“

„Jsak?“ spurgte Cineas forvirret.

„Ja, han er deres Anfører. Han har frelst mit Liv; frels hans! Al, eller det vil blive for sent til at redde ham!“

Cineas begreb øieblikkelig Situatio- nen, ilede til Stedet, hvor Jsak endnu fægtede, og befalede sine Soldater at tage Anføreren levende.

Jsak, træt og udmattet af Anstren- gelse og Saar, kæmpede kun svagt, men holdt endnu Stand; thi han havde be- sluttet at dø her. Men nu kastede Ro- merne sig over ham; hans Sværd blev slaet ham af Haanden, og i næste Die- blit blev han med Voldsomhed kastet overende og fastholdt af en Flok Jænder.

Imidlertid bleve de slgtende Jøder forfulgte af Romerne og kunde neppe finde en Udgang fra den forvirrede Leir. Nogle vare heldige nok til at komme over Murene, men de Fleste omkom, og kun Faa kom tilbage til Staden. Omfider var Alt over, og Romerne gave sig isærd med at bringe de saarede Fanger i Sit- kerhed og begrave de Døde.

Labeo blev ført til sit Telt, hvor hans Rustning blev taget af ham, og Cineas, der kjendte Jsaks Dygtighed i Lægekun- sten, bragte ham did for at undersøge Saarene. Jsaks Holdning var værdig og rolig som i tidligere Dage, og han viste intet Spor af Vædsagenhed.

Labeo var haardt saaret paa forskjellige Steder og havde faaet frygtelige Rvæ- stelser, medens han laa paa Jorden og blev trampet paa. Jsak undersøgte ham ømt og omhyggeligt og sagde til Cineas, at hans Tilstand vel ikke var uden Fare,

men at han med omhyggelig Pleie og fuldkommen Rolighed nok kunde helbre- des. Han forbandt omhyggelig Saar- ene og trak sig derpaa tilbage til et til- stødende Telt, som Cineas havde anvist ham.

„Du er ogsaa saaret,“ sagde Cineas til ham, „og du maa ogsaa tænke paa dig selv. Du er fuldkommen sikker her, thi du er under Labeos Beskyttelse, og ogsaa under min. Vær ikke mismodig! Du vil være fri igjen inden ret længe.“ Jsaks Dine glindsede, og to store Taarer trillede nedad hans Kinder, da han dybt bevæget greb Cineas's Haand og tryk- kede den, medens han fremmumlede nogle neppe lydelige Ord og vendte sig bort.

XXXVII.

Sorgens Virkning.

Labeos Saar vare saa alvorlige, at Udsigterne til hans Helbredelse en Tid vare uviste. Cineas's første Omfjorg var at faa sin Ben bort fra et Sted, hvor Kampens Tummel og Uro idelig omgav ham, og da han selv ønskede at være hos ham, forlod han ogsaa Hæren for en Tid og tog Jsak med. De drog til en liden Landsby, der laa paa en Bjerghøide ikke langt fra Ptolemais, hvor det aabne Hav laa foran dem, og hvor de i Sydvest havde Udsigt til Bjer- get Karmel. Her i den friske Bjergluft maatte Labeo bedst kunne vente at gjen- vinde sin Helbred. Kun nogle saa Kvin- der og Børn vare tilbage i Landsbhyen; næsten alle Mænd, ja selv Gutter vare dragne i Kampen. Paa disse Ansfigter, hvor Mod og Beshyrning stod malet, saa Cineas de sorgelige Spor af Krigen. Mænd, Brødre og Fædre havde forladt dem, og, sjønt de oprigtigt troede, at Israels Gud dog omfider vilde give sit udvalgte Folk Seier, saa gif de alligevel

i en stadig Frygt for deres Hjertes Sikkerhed.

Den forfriskende Luft og Jfafs uafsladelige Omhu syntes snart at øve sin gode Virkning paa Labeo. Jfaf syntes nu atter at være gaaet ind i sit forrige Jeg og viste sig altid som den rolige selobeherkende Mand; intet Spor var tilbage af den skjælle Anfører, der hin mindeværdige Nat stod i Spidsen for sine Mænd. Cineas undredes undertiden, naar han betragtede ham, om det virkelig kunde være den samme Mand; men han havde saa ofte seet Glimt af den heftige Jld og den dybe Lidenskab, som laa skjult under dette rolige Ydre, at han nu vidste, at denne Mand kunde fremtræde i to forskjellige Karakterer. Labeo kom sig omsider saavidt, at han var istand til at gaa omkring i fri Luft, og der maatte nu kun Tid til, for at hans Kræfter fuldkommen kunde gjenvindes.

En Aften, da Labeo var gaaet til Ro, sad Cineas og Jfaf udenfor og saa udover til det Sted, hvor Karmels hoie Skiftelse laa for dem i Tusmørket. Jfaf var henfunken i sine egne Tanker og sagde kun lidet.

„Jfaf“, sagde Cineas pludselig, „du ønsker jo at blive fri?“

„Fri!“ raabte Jfaf. „O Cineas, jeg vilde med Glæde opgive hele det Liv, der senere kunde blive skjenket mig, om jeg blot kunde være fri nu en Maaned, — ja, blot en Maaned.“

„En Maaned! Du kan være fri, saalænge du lever; thi du har frelst Labeos Liv, og du fortjener for den Sags Skyld din Frihed.“

Jfaf betragtede Cineas med stirrende Bine, hans Hænder knyttede sig kramagtigt, og hans Bryst hævede sig i stærk Bevægelse.

„Men, hvis du blev fri, hvad vilde

du saa gjøre? Vilde du være villig til at forblive her hos os?“

„O Cineas,“ sagde Jfaf, „jeg vil blive her, saalænge som J holde mig tilbage; men hvis J engang siger, at jeg er fri, da maa jeg gaa.“

„Vilde du ikke blive hos os som en fri Mand?“

„Ikke en Time.“

„Ikke for Labeos Skyld?“

„Der er en Anden, som jeg elsker mere end Labeo.“

„Hvad! har du Slægtninger?“

„Israel!“ raabte Jfaf i dyb Bevegelse; „mit Land, mit Folk; det er en Kjærlighed, som er den stærkeste i mig, og for den vil jeg gladelig nedlægge mit Liv.“

„Israel!“ sagde Cineas vemodig. „Og ved du da ikke, at dine Landsmænd overalt maa vige tilbage for de romerske Hære?“

„Det er juist derfor, jeg ønsker at slutte mig til dem.“

„Hvis du gjør det, vil dit Liv ikke være en Maaned.“

„Mit Liv er Intet. Det er ikke mit Liv, jeg elsker, men mit Land.“

„Men, hvis dine Landsmænd have paataget sig et haabløst Arbeide, hvorfor skulde du da ønske at slutte dig til dem?“

„Det er ikke et haabløst Arbeide.“

„Romerne have til Dato været de seirende.“

„Ja, men Tiden vil komme.“

„Hvilken Tid?“

„Den Tid, da alt dette vil vendes om. Gud regierer; lad Nationerne skjælve.“

„Eders Gud har endnu Intet gjort.“

„Vor Gud kan vente. Han er taalmodig; han har sin egen bestemte Tid. Han styrer Verden i sin uendelige Visdom, og falder ind, naar hans Time kommer.“

„Men der vil snart ikke være Noget at redde.“

„Nei, den Tid vil aldrig komme.“

„Ikke naar selve Jerusalem skal falde, og Templet være i romerſte Soldaters Bold?“

„Jerusalem!“ raabte Iſaf, idet han reifte ſig. „Den hellige Stad! Den ſkal aldrig falde, — aldrig! Templet ſkal aldrig bejudles. Nei, da, hvis de romerſte Hære virkelig trænge igjennem ſaa langt, da vil Han falde ind, og Han vil viſe Verden, at Han endnu regjerer. O, at det kun maatte blive min Lod at leve til den Tid, da vilde jeg gladelig dø.“

„Du er ubøielig i dit Forſæt, Iſaf,“ ſagde Cineas bedrøvet, „og haardnakket i dit Haab. Men, efter Alt, kan jeg dog nok forſtaa din inderlige Kjærlighed til dit Land. Selv om du intet Haab nu havde, vilde du dog ikke være villig til at overleve dit Land.“

„Nei,“ ſagde Iſaf med Eftertryk, „selv om jeg intet Haab havde, vilde jeg hellere vælge at nedlægge mit Liv paa Zions hellige Bjerg i den Høieſtes Tempel, end leve og ſe dette Tempel bejudlet. Men det ſkal ikke blive bejudlet. Jeg har Haab, et herligt Haab, ja, noget Mere end Haab, thi det er en faſt Overbeviſning, en Tro, ſom udgjør en Del af mit Væſen, og ſom jeg, trods Alt, ſkal holde faſt paa, til Døden kommer. Min Tro paa Ham kan ikke ved nogen optæntelig Ting blive rokket. Jeg ved, at min Frelſer lever, og at han engang ſkal ſtaa paa denne Jord.“

Diſſe ſidſte Ord gjennembrøvede Cineas. Han havde hørt dem før.

„Iſaf,“ ſagde han efter en kort Pauſe, „du er fri.“

„Fri!“

„Guldkommen fri. Du kan gaa, om du vil, eller blive hos os, om du vil. Du er ikke længer en Fange. Hører du?“

„Jeg hører,“ ſagde Iſaf; „men jeg er overvældet. Sig det igjen,“ raabte han, „lad mig vide, at mine Øren ikke bedrage mig!“

Cineas gjentog Ordene.

Iſaf ſaldt ned paa ſine Knæ og takkede med opadvendt Anſigt Iſraels Gud. Derpaa vendte han ſig til Cineas, men prøvede forgjæves at udtrykke ſin Taknemmelighed. Bevægelsen overvældede ham; han kunde ikke tale. Han omfavnede Cineas med Hefſtighed, og uden at ſige et Ord vendte han ſig om og ilede bort. Cineas iagttog hans Skikkelse, medens han hurtig ſkred opad Bjerget, der hævdede ſig bagom Landsbøen, indtil han efterhaanden forsvandt i Mørket.

Saalænge Labeos Tilſtand havde været kr. tiſt, havde Cineas's Tanter været optaget af Omſorg og Bekymring for ham; men nu, da al Fare var over, da Reſonvalescenſen, denne altid ſaa kjedsommelige Tilſtand, var indtraadt, fandt baade han og Labeo ſig atter kaſtede tilbage til den gamle Melankoli og den gamle Fortvivlelſe. Efterat Iſaf havde forladt dem, vare de ganſte henviſte til ſig ſelv og ſine egne Tanter; der var Intet, ſom kunde adſprede eller opmuntre dem; hver Dag ſyntes at bringe nye ſørgelige Tanter. „Alt!“ ſagde Labeo engang, pludſelig afbrydende en lang Tauskhed, „hvorfor blev jeg reddet? Hvorfor omkom jeg ikke der?“

Cineas ſukkede, men ſagde Intet.

„Jeg ſer fremad,“ vedblev Labeo, „og mit eneſte Haab er Døden. Den Uregjerrighed, jeg engang havde, er forlængſt borte. Der er Intet, ſom gjør Livet tiltrækkende for mig. Da jeg var i Kampen, vaagnede mine gamle krigerſke Følelſer og ſatte mig i Bevægelse; men nu er det ogſaa forbi.“

„Vær ikke miſmodig!“ ſagde Cineas.

„Du vil snart kunne gaa tilbage til din

Region; du bliver jo med hver Dag stærkere."

"Ja, men medens jeg venter paa, at Kræfterne skulle komme, hentares mit Hjerte, og det er vanstelig for Legemet at komme sig, naar Sjælen er syg."

Saaledes pleiede de at tale sammen. Cineas fandt, at han ingen Trost havde at give. Philosophien spigtede i Sorgens Tid; den havde Intet at give ham, Intet at lære ham, Intet, han kunde hyde Læbe. Alt, hvad han nu kunde sige til sin Ven, var ikke mere, end hvad enhver simpel Soldat kunde sige til sin syge Kammerat: „Vær ikke mismodig! Du vil snart blive frisk."

Nei, for ham og hans Ven havde Plato ingen Trost. Der i hans Skrifter stod paa hver Side Sokrates' helstøbt Jernstikkelse malet; men hans Sjæl krævede noget Andet, krævede Omhed og Sympathi.

I denne Tid fremstod for ham. lig en gammel Grindring, Billedet af En, om hvem han havde læst, og som han havde tænkt maatte staa langt over Sokrates, En, som altid var om og deltagende, som ikke søgte de Stolte, de Mægtige, de Rige, men de Fattige, Ringe og Lidende. Det var til det sørgende og knuste Hjerte, at han helst nærmede sig og talte omme og trøstende Ord. Han talte som en Herre og Mester om dette Liv og om det tilkommende. Var ikke han den Lærer og den Mester, han trængte til nu? Han bød ikke den Sørgende at kvæle sin Sorg eller at løbe bort fra den, men han bød ham at se op til Gud i Himmelen og hos ham finde en Modgift for al Sorg og Smerte. Han havde selv lidt, og derfor kunde han have Medlidenhed med dem, der led.

Og Cineas havde selv seet, hvor sand den Trost var, som denne Mester kunde give. Han havde seet det i Katakom-

bernes Mørke, seet, hvorledes de, der i Tro og Kjærlighed hængte ved denne Herre og Mester, havde med rolig og glad Hengivenhed baaret Sorg og Glendighed, Nød og Død og seiret over det Alt. Han havde seet det hos Helena, da hendes Son blev taget fra hende. Faderen laa bedøvet af Sorg; han selv stod maaløs; men Helena stod opreist, sorgfuld, men rolig og hengiven og talte Ord, som han havde bevaret som en Skat i sit Hjerte. „Han er ikke død," sagde hun, „han lever. Han har kun efterladt sin affjælede Skikkelse her, just ligesom vi aflægge vore Klæder; men han selv staar nu blandt de Forlostes. Og der, sagde han, vi ville møde ham igjen. Vi kunne Alle møde ham der, hvis vi hengive os til den samme trofaste Frelser, som han hengav sig til. Det er det herlige Haab, vi have i Troen paa Kristus, at vi, friede fra Synd og Død, skulle leve evigt hos ham. Han har indbudt os Alle, og saa de smaa Børn. Han siger, at Himmeriges Rige hører Saadanne til."

O, hvor godt Cineas erindrede hørt af disse Ord! De udtrykte, hvad der opretholdt hende og gav hende Fred i hendes Sorg. Og hvor godt han mindedes de Ord, hun talte, da hun selv laa paa Dødsleiet og i levende Tro klynge sig til ham, som hun kaldte sin Gud og Frelser: „Han er Sandheden. Søg ham, og du vil finde Fred!" havde hun sagt. „Han er den Gæste, som er værd at søge; find ham, og han giver dig evigt Liv. O Cineas! du har lært Alt, hvad Philosophien nogenfinde kan fortælle dig; men der er Noget, du ikke kjender, og som du søler Trang til og Rængsel efter, og dette finder du alene i Troen paa Jesus. Jeg vidste Alt om Gud før, undtagen dette Gne, som jeg mest trængte til at vide, — dette, at Gud

elster mig. Det lærte jeg, da jeg fandt Jesus, og nu ved jeg det, jeg ved det, og jeg elsker ham, som elskede mig først. Han tager bort al min Frygt; jeg kan ikke frygte for at dø, naar den, jeg skal fremstilles for hinsides Graven, er min Frelser og Forløser. Cineas, Philosophien kan give et Slags Mod i Dødens Stund og bringe En til at dø roligt; men Kristus borttager al Dødsfrygt endog fra svage Kvinder og smaa Børn. Det er hans Kjærlighed, som gør det. O, at du kjender denne hans Kjærlighed! Da vilde du vide, at Alt, hvad du søger, findes i ham."

Aldrig havde disse Ord staaet mere levende frem for Cineas end nu i denne Tid, og aldrig havde Længselen efter at kjende denne Frelser og hans Kjærlighed, saaledes som Helena gjorde det, været stærkere hos ham end nu. Han tog atter fat paa at læse det Manuskript, som indeholdt Beretningen om ham og hans Liv, og som Helena havde givet ham. Han havde ofte læst i det før; men nu vendte han sig med ny Iver til det og læste ogsaa høit for Læbe af det, og denne Lyttede ikke uden Interesse og Bevægelse til det, der blev læst.

Cineas var bleven meget forandret i sit inderste Væsen fra, hvad han engang var. Hans tidligere Selvtilfredshed og Stolen paa sin egen Stærpsindighed og Kløgt, sin Lærdom og sine Talenter var aldeles borte. Han begyndte at tvivle paa sig selv; han begyndte at faa en Mistanke om, at han maatte have været en Daare, dengang han troede, at han var vis. Han sølte sig ydmyget; han sølte, at han, efter Alt, var en stakkels svag Dødelig, der i Livets sande Prøve, i Trængselens Døn ikke var bedre end den simple, ulærde Bonde, som han engang saaledes foragtede. Den Herre og Messias, om hvem han læste, forekom

ham at være den rette Vismand. Trængte han ikke til at gaa til ham? Havde han ikke Synd, som han trængte til at faa Forladelse for? Det var det Spørgsmaal, der paatrængte sig ham. Naar han saa ind i sit eget Hjerte og tilbage paa sit Liv, saa han sig selv nu i et ganske andet Lys end før. Han begyndte at se sig selv, som han virkelig var. Før havde han troet, at han fulgte Sokrates's Regel: „Kjend dig selv!“ Men nu begyndte han at forstaa, at han endnu aldrig havde kjendt sig selv. Nu fremstod for ham al hans Selvfjærlighed og Selvtilfredshed, al hans Indbildning om og Stolen paa sin egen Visdom og filosofiphiske Kløgt, og ved Siden deraf hans virkelige Skrøbelighed og Daarskab. Og midt under dette begyndte en vis Frygt at snige sig ind i hans Hjerte, en Frygt for, at denne Herre og Frelser, om hvem han havde hørt saa Meget allerede før, men som han dog i sin Sjæl havde vendt sig bort fra, nu skulde være fortørnet paa ham og afflaa ham Udgang til sig. „O, at jeg vidste, hvorledes jeg skulde finde ham!“ blev hans stadige Suk.

Ogsaa over Læbe kom der en Forandring, som Cineas ikke kunde lade være at lægge Mærke til. Hans Fortvivlelse og dybe Melankoli syntes efterhaanden at give Plads for en vis blød Stemning, og en Dag, da de sad sammen, berørte han for første Gang det Thema, som ellers aldrig var paa Bane mellem dem, og nævnte sin Søns Naam.

„Cineas, jeg ved ikke, hvad du finder i denne Bog,“ sagde han; „men mig forekommer det, som om jeg der hører en Røst fra Himmelen. Thi naar jeg hører dig læse i denne Bog, saa finder jeg ud, hvad jeg er; jeg finder, at der er Synd i mig. Jeg hører der ligesom en Røst, der drager mig bort fra det Onde og

fører mig til det Gode. Cineas, min Ven og min Broder!" — og han greb Cineas's Haand og trykkede den krampagtigt — „der har lydt en anden Røst lig denne i mine Dren Dag og Nat i al denne lange Tid, en Røst, der som denne har affholdt mig og draget mig bort fra det Onde. Cineas, huster du dengang, da jeg vilde prøve at dræbe mig selv? Huster du de Ord, han sagde til mig? Huster du, at jeg hørte Markus's Stemme dengang gjentage de Ord, som aldrig have ophørt at lyde i mine Dren, siden han forlod mig: „Fader, vi ville mødes igjen!" — Overalt har denne Stemme lydt til mig, i mit Telt om Matten, paa Marschen, i Kampen — altid og allesteds. Og nu er det, som om jeg hører en lignende Stemme, der minder mig om hans, gennem denne Bog. Vil han, om hvem du der læser, og som Markus elskede, se til en saadan En, som jeg er?"

Cineas sagde Intet. Læreren faldt fra hans Side. Han trykkede Labeos Haand og pegede paa Bogen.

„Ja, ja, høre Ven!" sagde Labeo, „du kan Intet fortælle mig derom. Vi søge begge den Samme. Lad os studere og granske den Samme; lad os være Born igjen og sidde ved denne „Mesters" Fødder, om hvem vi læse der."

Og de to Venner læste sammen og granskede sammen; der begyndte at oprinde et nyt Lys i deres Hjerter, som kastede sit Skin over deres Livs Mørke og Dø. Labeo følte Virkningen deraf paa Legeme og Sjæl; hans Kræfter begyndte hurtigere at vende tilbage, og

han følte sig snart stærk nok til at forlade sit nuværende Opholdssted og drage først til Ptolemais og derfra til Cæsarea, hvor de erfarede de forbausende Begivenheder, som imidlertid havde tildraget sig i Rom. I den affidesliggende Landsby havde de været uvidende om Alt. Nero var død; Galba var død; Ntho var fulgt efter ham, og en Fjerde, Vitellius, var nu paa Thronen. Krigen i Judæa var afbrudt; thi Soldaterne havde nu andre Gjøremaal for Sie. De vilde ikke tillade, at Verdensherredømmet skulde kastes frem og tilbage fra den ene General til den anden af Armeerne i den vestlige Del af Riget, men syntes, at de østlige Hære ogsaa burde have Noget at sige.

Cineas fandt ved sin Ankomst til Cæsarea, at der nogle Maanedere forud var kommen en Befaling til at lade ham fængsle. Den var ikke bleven udført, dels paa Grund af hans tilbagetrufne Stilling, dels paa Grund af Neros Død. Da han ikke ønskede at have den liggende der, søgte han en Samtale med Vespasian og bad ham lægge sig imellem og ordne den Sag, og Vespasian paatog sig uden videre at ødelægge den keiserlige Befaling.

Det skulde ikke vare længe, førend Vespasian selv skulde udstede keiserlige Befalinger. Hæren saa i ham den, der havde den mest berettigede Fordring paa Thronen, og den store General forlod Judæa og drog til Rom, hvor han snart efter blev udraabt til Keiser.

Labeo og Cineas forbleve imidlertid i Cæsarea.

(Sluttes.)

Samuel Franklins Sparebank.

(En Fulefortælling af Hæba Stretton.)

Hvis Nogen havde sagt til Samuel Franklin, før han giftede sig, at han engang skulde komme til at lægge Penge op af sin Løn, vilde han have leet ad en saadan Tale; hans Løn var just tilstrækkelig til hans Udgifter, den Tid han blot havde sig selv at sørge for, og naar der nu ovenikjøbet var en Kone, hvilken Udfigt kunde der da være for ham til at lægge saa meget som en Stilling tilside? Men hvad hændte! Førend han havde været gift ret mange Uger, gjorde han den Opdagelse, at den Løn, som før kun havde været tilstrækkelig for En, nu var endog mere end tilstrækkelig for To. Der var ikke længere nogen Middagsmaaltider at betale paa Spisefarvererne, ingen Afstener at tilbringe paa Bertshusene, ingen Regninger at betale Vasserkonen. Nu havde han ogsaa meget mere Hygge og med mindre Udlæg.

Da Samuel i sin Lomme fandt en Krone, der var tilovers af de Penge, hans Kone fik til Husboldningen og Husleien, vidste han neppe, hvad han skulde gøre med den. Hans egen Stue var saa hyggelig, at han vilde anseet det for skammelig at forlade den for at gaa paa Bertshuset. Han og hans Kone boede i første Etage i en tarvelig og rolig Gade, der for Storfeparten var beboet af Haandverkere som han selv, endstjønt Husene var tre til fire Etager høje og havde været byggede for fornemmere Folk. De havde en Dagligstue med Soveværelse bagved og et Bagkøkken til at koge og vaske i, saa at Leiligheden var fuldkommen stor og bekvem nok for deres Behov. Anna Franklin havde megen Sands for Orden og Net-

selv og hendes Omgivelse. Hun holdt sin Dagligstue ren og net, og den Egetemand, der havde foretrukket et Bertshuses Stjente-stue, maatte have en besynderlig Opfatning af Hygge og Beldære.

Hvad skulde da Samuel gjøre med sin Krone? Den fordobledes snart og efter en Tid laa der en Ti-Krone af Guld iblandt det Sølv og Kobber, som han bar i sin Lomme. Samuel var en Mand af saa Ord — af sine Kamerater betragtedes han som en indesluttet Mand — og han var taus som Graven, naar det gjaldt hans egne Affærer. Dengang han gif og tænkte paa Giftermaal, havde han da fortalt det til Nogen? Nei, ikke engang til sin bedste Ven. Og da han fik en Søn, havde han saa omtalt det som en Nyhed, der havde Interesse for ham? Nei, aldrig! Han foragtede Folk, som ikke kunde holde sin Tunge i Lomme, men maatte sladre om alt det, de gjorde og tænkte. Endog mod sin Kone var han sparsom paa Ord, endstjønt han gjerne hørte hende fortælle ham Alt, hvad hun bestilte, og heller ikke ønskede, at hun skulde have nogen Hemmelighed for ham. Men Anna var da ogsaa blot en Kvinde; en Mand skulde have større Magt over sin Tunge.

Saaledes hynede Samuel Franklin ikke et Ord om sine Sparepenge, endda de hntes at vore meget jævnt. Hver Uge gav han sin Kone den Sum, som de var komne overens om, og hun udnyttede Pengene paa bedste Maade og med et fornoiet Sind; hun lod ham altid vide, hvortil hver en Ore var brugt, og undrede sig undertiden over, at hans Kameraters Koner kunde bringe det til at gaa saa meget finere klædte end hun.

Først tænkte han paa at kjøbe hende en ny Hat eller et Shawl; men saa vilde han nødigt tilstaa for hende, at han havde nogen Penge tilovers. Denne Vanstælgighed blev større, jo mere Summen voksede, og dertil kom, at Tanken paa at eie disse Penge optog ham aldeles. Ligeoverfor sine Medarbeidere havde han en lønlig Bevidsthed om at være velstaaende, hvilket for en Tid var en ganske behagelig Tanke; men efterhaanden spandt denne Jølelse, og han grebes af en sølsom, uforklarlig Frygt for at blive fattig. Han begyndte at tale om daarlige Tider og de dyre Priser paa Fødevarer og Klæder og Udgifterne for en Familie, endssjønt hans egen blot bestod af hans muntre, husholderiske Kone og en eneste Gut. Men denne Forarrdning hos Samuel Franklin kom saa gradvis, at hverken hans Kone eller han selv havde nogen Anelse om, hvordan det stod til. Han tilbragte sine Aftener hjemme og gik næsten hver Søndag til Gudsstjenssten, som Anna og deres lille John staidigt bivaanede. Anna var meget stolt af sin høie og smukke Ugtefælle, hvis Klæder hun altid holdt i saa god Stand, at han, idetmindste i hendes Dine, saa ud som en rigtig sin Herre. Der var Ingen, som havde Noget at udsætte paa ham, og om det endog nogensinde var skeet i hendes Nærverelse, saa var Anna en altsor trofast Hustru til at lade Saa-dant gaa upaatakt hen. Han var stadig og arbejdsom og god mod hende og Sønnen; og om hun end var nødt til at arbejde strengt for at holde dem begge rene og ordentlige, saa maatte jo Skylden falde paa de daarlige Tider og ikke paa hendes Mand.

Da Samuel Franklin havde opsparet 200 Kroner og havde to Sedler fra Banken i sit Børge, tiltog hans Forlegenhed bethdeligt. Der var ingen

offentlig Sparebank paa Stedet, og han havde ingen Tiltro til de private Sparebanker, for han havde ikke glemt, at hans gamle fattige Moder havde tabt hver eneste Skilling af sine surt erhvervede Sparepenge, da den Bank, hvori hun havde sat sine Penge, gjorde Bankerot. Han turde ikke fortælle Anna Noget om det, nu da han havde holdt saa længe paa Hemmeligheden. Pengene blev ham en Plage, om han end holdt mere af dem end af noget Andet, han eiede. Han tænkte vistnok oftere paa dem end paa Anna og John, for hoorfombest han gjenkte dem, var de ham blot en Rilde til Uro og Uengstelse. Hvis han tog dem med sig paa Arbejde, frygtede han for at miste dem, og hvis han lod dem ligge hjemme, var han ligesaa angst for at Anna skulde finde dem. Hvor alle Ting vilde faa et andet Udseende, dersom hun opdagede, at han var Eier af alle disse Penge og aldrig havde fortalt hende om det.

Endelig, da hans Sparepenge steg til 400 Kroner, fik han en Dag et lyst Indfald. Han forblev hjemme den næste Søndags Eftermiddag, og da han havde fundet frem sin gamle Bryllupsvest, der var foret med godt og stærkt Lærredsfoder, sprættede han varsomt op en Del af Sømmen. Saa meget, at han fik puttet ind Banksedlerne. Han forstod ikke at sy det saa smukt sammen igen, som det havde været før, saa han var nødt til at stole paa, at Anna ikke vilde blive det var, for det var en udslidt Vest, som hun ikke ænsede mere; men da hun kom hjem, var det den første Ting hun saa, at han havde den paa sig med Frakken tilknappet over den.

„Nei, Samuel!“ raabte hun i Forundring, „hvad i al Verden bragte dig til at tage det gamle Plag paa dig?“

„Den er varmere end nogen, jeg har

havt," svarede han og tog med Haanden paa Brystet, hvor Pengefedlerne laa trygt gjemte.

„Den er jo saa gammeldags," sagde hun misjornøiet; „men det gjør Jntet, naar du blot ikke vil gaa ud med den. Mandfolkene har da heller ikke Skjøn paa Sligt.“

„Hvad var Texten idag, Anna?" spurgte han, blot for at afvende hendes Opmærksomhed fra den gamle Vest.

„Na, den veddem ikke os," svarede hun med mere Venlighed; „det var 'Gjerrighed er en Rod til alt Ondt'. Det var ikke Noget for os, kan du vide, endstjont Prædikanten sagde, at vi elste Pengene ligesaa meget naar vi tragte efter dem, som naar vi eie dem. Nu vel, jeg hverken eier dem eller tragter efter dem.“

Samuel sølte sig ubehagelig berørt og gjorde ingen videre Bemærkninger. Han sagde til sin Kone, at han vilde tage den gamle Vest paa, naar han om Kvældene kom hjem fra Arbeide. I den første Tid gjorde han det ogsaa regelmæssigt, men senere blot en og anden Gang, indtil endelig Vesten blev hængende i No paa en Spiger bag Døren i Sovværelset og kun en Gang om Ugen blev nedtagen af Anna for at børstes. Af og til havde Samuel en ny Seddel at føie til de gamle, som han før havde gjemt, og han fik sliig Døvelse i at aabne Sømmen og sy den til igjen, at han ikke længere havde nogen Frygt for at Anna skulde opdage det. Han bar undertiden Vesten paa en regnsfuld Sondag og fandt en stor Tilfredsstillelse i sit beundringsværdige Paafund med at skjule og bevogte sine Sparepenge.

Maaned efter Maaned og Aar efter Aar bevarede den gamle Vest trofast sin Hemmelighed. Det var Samuels første Gjærning om Morgenens og hans sidste

om Aftenen, at lade sine Dine hvile paa den, medens den hang der bag Døren, ligesom den vilde hænge der for bestandig. Han blev gjerrigere og gjerrigere, knurrede mod sin Kone for hvert Stykke Vaand, hvormed hun pyntede sig, og negtede aldeles at sende John til en Stole, hvor Betalingen var en halv Krone om Ugen istedetfor fem og tyve Dre, som han havde betalt hidindtil. Han higede efter at bringe sin Fornue op til tusinde Kroner; nu havde han allerede ni hundrede i sin Vest, men hvilken ganske anden Klang havde ikke tusinde Kroner end ni hundrede!

Han havde samlet sexti Kroner henimod dette forønskede Maal, da han en Aften ved sin Hjemkomst fra Arbeidet som sædvanligt gik ind i Bagværelset for at vasse Hænder og Ansigt og med det samme kastede Blikket henimod den velkjendte Gjenstand bag Døren. Men den var der ikke! Dens Plads var tom, og der hang Jntet paa Spigeren. Selve Synet af den bare Spiger paa dette Sted fyldte ham med Forførdelse; men uden Tvivl havde Anna lagt den hen i en eller anden Stuffe. Da han raabte paa hende, var det med brudt og skjælvende Stemme.

„Hvor har du gjort af min gamle Vest?" spurgte han. Han kunde høre hende i Siveværelset hælde det kogende Vand over Theen; men hun svarede ikke, for hun havde lukket Laaget til paa Thekanden.

„Na, den samlede bare Stov," svarede hun med munter Stemme, „og saa gjorde jeg en ganske god Handel og solgte den for en Krone til En, som handler med brugte Klæder.“

Stødet kom saa pludseligt, at Samuel ravede som om han havde faaet et voldsomt Slag, og faldt om paa Gulvet. Han tabte ikke aldeles sin Bevidsthed,

for han sølte, hvorledes Anna forsøgte at løfte ham op, og hørte hende spørge om, hvad der feilede ham. Efter et Par Minutter var han istand til at reise sig og sætte sig paa Sengen, men han kjendte sig svimmel og bedøvet.

„Hvor er den?“ raabte han, idet han gav sig til at græde og hulke som et Barn; „hvor er den?“

„Den gamle Vest?“ spurgte hun, idet hun troede, at han havde tabt Sands og Samling.

„Ja“, sagde han. „Der var ni 100-Kronefedler i den.“

Anna troede først, at hans Hoved var blevet saaret i Faldet, og at han talte i Vildelse; men da han vedblev at jamre sig over sit Tab og tilstod, hvorledes han havde stjult Sedlerne for hende, begyndte hun at tro ham, saa meget mere, som han tog op de tre Guldstykker, han havde sparet sammen for at naa til den tiende 100-Kronefeddel, og kastede dem henad Gulvet i Brede og Fortoivlelse.

„Dg jeg kjender slet ikke Manden,“ raabte Anna. „Jeg har aldrig seet ham før, og han vil nok passe sig, at jeg ikke skal faa Die paa ham igjen. O, Samuel! hvorledes kunde du gjøre dette? hvorledes kunde du holde det hemmeligt for mig i alle disse Aar, og jeg har aldrig kjøbt i Smug saa meget som en Alen Baand eller en Krave? Jeg kan ikke tilgive det og ikke glemme det heller.“

Hun sølte dybt, at Samuel ikke havde haft Tillid til hende. Pengetabet var tungt, og hun kunde ikke lade være at tænke paa, hvilken stor Sum det var, og hvad der kunde været gjort for John; men Tabet af hendes Egtfælles Tillid var ti Gange værre. Hvorledes vilde hun nogensinde mere kunne stole paa ham? Dg hvorledes kunde hun nogensinde være forvisset om, at han virkelig

elskede hende og havde Tillid til hende?

Det var en sorgelig Aften. Samuel beklagede sig saa bitterlig over sit Pengetab, at Anna begyndte at tro, at han hellere vilde have mistet hende eller sit Barn. Hun sad der taus og harmfuld, medens han, ulig sig selv, var næsten fra sig af Brede og Sorg. Den næste Morgen talte hun ikke til ham før han gik paa Arbeide, uagtet hun vidste, at han havde ligget vaagen den hele Nat ligesom hun, og han ikke havde spist en eneste Mundfuld til Frokost. Det var en kold, vinterlig Dag, og en fugtig Taage opfyldte Luften. Samuel blev gennemvaad, før han naaede frem, og der var ingen Anledning til at faa tørre Klæderne. Han var gennemvaad, da han kom hjem, men der var ingen tørre Klæder fremlagte til ham. Han kan opparte sig selv, tænkte Anna; det kan være godt for ham at se Forskjellen mellem en brav Kone og en slem. Han kunde ikke betvemme sig til selv at finde frem de tørre Klæder og sad hele Aftenen med Kuldegysninger ved Kaminen, trods den varme og livlige Flamme fra den sunklende Ild.

Ved Ugens Slutning var Samuel Franklin nodt til at standse med Arbeidet. Han fik Gigtfeber, og Lægen sagde, at han ikke maatte vente at faa gaa paa Arbeide før om tre Maaneder. Det var maaste det Bedste, som kunde times ham, thi medens hans Hustru var bleven bedrovet og fremmed for ham paa Grund af hans Indesluttethed og Mangel paa Tiltro til hende, fremkaldte nu hans Sygdom paany al hendes gamle og varme Kjærlighed i hendes Hjerte. Hun pleiede ham med Omhed og ytrede ikke et bebreidende Ord nu, da han ikke kunde rømme fra hende, hvilket mangan en Kone vilde have gjort. Inden hans Sygdom var halvt overstaet, havde hun

allerede været nødt til at pantsætte alle deres bedste Klædningsstykker for at kunne kjøbe det Nødvendigste. Aldrig havde Samuel Franklin tænkt sig, at hans Kone Dag efter Dag skulde behøve at gaa til Pantelaaneren; men hun gjorde det med et saa muntert Sind, at Smerten derved blot føltes halvt.

„Anna“, sagde han en Morgen, „i hele Nat har det lydt for mine Dren: Du kan ikke tjene Gud og Mammon, du kan ikke tjene Gud og Mammon! Og jeg, som troede at gøre Gud en Tjeneste, naar jeg tog mine Helligdagsklæder paa og gik i Kirke med Eder en Søndags Formiddag. — ligesom Han skulde mene, at dette var at gøre ham en Tjeneste! Og saa tilbød jeg den hele Uge igjennem den gamle Best, som hang bag Døren, ligesom en stakkels Hedning tilbøder en Blov af Træ eller Sten. Jeg begynder at tro, at det var Gud, som indgav dig at sælge den til Manden, som handlede med gamle Klæder. Men hvorledes kan jeg tjene Ham nu, Anna? Jeg kan jo ikke gøre Andet end ligge i min Seng og være en Byrde for dig.“

Anna Franklin boiede sig ned og kyskede sin Egtefælle, idet hun hviskede: „Jeg mærker slet ikke, at du er nogen Byrde, som du kalder det.“ Derefter aabnede hun Bibelen og læste disse Ord:

„Da sagde de til ham: Hvad skulle vi gøre, at vi kunne gøre Guds Gjærninger? Jesus svarede og sagde til dem: Dette er Guds Gjærning, at I skulle tro paa den, som Han udsendte.“

Efter et Dieblits Stilhed sagde han: „Ja, jeg indser, at der er en Gjærning, som jeg maaske snarere kan begynde paa her, end naar jeg er paa Arbeide. Jeg kan paa den Maade gøre min Gjærning for Gud, medens jeg ligger her hjælpe-

løs som et lidet Barn. Og nu kommer jeg til at tænke paa, at Jesus Kristus aldrig paa nogen Maade tjente Mammon, og naar jeg tror paa ham, skal jeg forsøge at blive ham lig. Der er ingen Nytte i at bede til Gud paa Søndagen og gjøre det Modfatte hele Ugen igjennem, naar man gaar og sukker efter Benge og saadanne Ting.“

„Samuel“, svarede hans Kone, „jeg har ikke troet paa ham som jeg burde, for jeg har græmmet mig over denne gamle Best og tænkt paa, hvorledes Benge som nu vilde komme vel med; men dersom du vil hjælpe mig, saa vil jeg hjælpe dig, og vi vil forsøge at tro paa ham, som om vi kunde se ham komme ind i Verelset og tale med os.“

„Men det vilde være at se, og ikke at tro.“

„Det vilde det,“ svarede hun, „og han sagde selv: 'Salige ere de, som ikke have seet og dog troet.' Vi maa sætte vor Lid til ham og hans Ord uden at se ham.“

Men det var en haard Proeve for dem at forlade sig paa Gud, medens alle deres Giendele efterhaanden forsvandt, den ene efter den anden. Det varede længe, forend Samuel fuldkommen gjenvandt sine Kræfter, og da han atter var istand til at gaa paa Arbeide, var de i temmelig stor Gjæld. Alligevel havde de i tidligere Dage aldrig været saa lykkelige som nu. Den ensfoldige Tro paa Frelseren, som ved den Hellig Aands Kraft var skabt i deres Hjerter, gav dem en Fred, der var helt forskjellig fra Alt, hvad de for havde følt, og Samuel, som nu ikke længere havde nogen hemmelig Sorg eller Glæde at ruge over sig selv, blev aaben og oprigtig mod sin Kone. De sparede til det Yderste for at komme ud af Gjælden, og da den næste Vinter kom, var de atter i de samme gode Raar

som dengang. da Anna folgte den værdifulde gamle Vest — dens Indhold undtagen.

„Samuel“, sagde Anna en Dag eller to før Juledag, „lille John har lagt tyve Dre om Ugen i Skolekassen. Han har nu sat ind ni Kroner, og han kan saa tillagt ti Dre for hver Krone, dersom vi kjober Klæder til ham for Pengene, men vi kan ogsaa saa tage de ni Kroner ud, hvis vi onste det. Kom tidlig hjem i Aften og gaa med os til Skolen.“

„Ja, ja,“ sagde Samuel hjerteligt, „jeg vil gaa med John og saa hans lille Formue.“

Det var ganske mørkt om Aftenen, da de Tre begav sig paa Veien til Skolen, hvor de ugentlige Drer var indbetalte. Men da de luftede deres Stuedor i Laas og skulde gaa ud paa Gaden, saa de en Pige paa Johns Alder staa i Gadedoren. Hun var barfodet og uden Hovedbedækning og stod skjælvende og grædende og saa ud i den mørke Aften, medens Snefloerne drev omkring i Luften. De kjendte hende godt; det var den lille Datter af den Mand, som boede paa Tagkammeret to Etager ovenover dem. Anna havde ofte ladet John bringe hende lidt Brod og Kjød, men hun had hende aldrig komme ind i sin Stue, da Pigen var altfor smudsig og pjaltet. Nu, da BARNET stod grædende og skjælvende paa Dørrinet, blev hun slagen i sin Samvittighed for sin Mangel paa Godhed, og hun standsede for at sige et venligt Ord til hende.

„Hvad feiler dig?“ spurgte hun.

„Fader siger, jeg skal gaa ud og tigge“, svarede hun og græd endnu mere, „og jeg er saa bange, og det er saa bitterlig koldt. Men han siger, at vi maa betale vor Leie, ellers bliver vi kastet ud; han ved ikke, hvor han skal ty hen; han er meget syg og har sliq en Hoste. Vi

skulde nu Jusleie for tre Uger, det er ni Kroner, og jeg ved ikke, hvor jeg skal gaa og bette efter dem.“

„Der er Alt, hvad jeg har,“ sagde Samuel, idet han stak hende nogle Kobberpenge i Haanden. Han skyndte sig derefter afsted med Anna og John, medens Pigen traskede efter dem med de bare Fodder knirkende i Sneen. Anna talte ikke et Ord paa Veien til Skolen, men hun saa sig et Par Gange tilbage og blev da var den lille pjaltede Staffel, der fulgte efter dem. Der var Ingen i Skoleværelset uden de selv og den Mand, der skulde tage imod Indbetalingen og give dem en Seddel, paa hvilken de kunde kjober Klæder til et Beløb af ni Kroner og nitti Dre. Men forend han skrev ud Seddelen, saa Anna et lidet magert og udleret Ansigt lige ind igjennem Vinduet.

„O, Samuel,“ sagde hun, „vi trænger dem ikke saa snart, og jeg tror, at hvis de tilhørte ham, Jesus Kristus, da vilde han give dem til den fattige Mand paa Tagkammeret at betale Leien med. Tror du ikke, han vilde gjøre det?“

„Men det er Johns lille Eiendom,“ sagde Samuel, „og vi vilde tabe nitti Dre, dersom vi tog dem ud for at give dem bort.“

„Vilde ikke John gjerne give dem til den staffels lille Bell?“ spurgte Anna og lagde sin Haand paa Guttens Skulder.

„Jo, Moder, til lille Bell,“ svarede han strax.

„Johns Klæder er varme, om de end er slidte,“ vedblev Anna, „og der er den staffels lille Skabning i Pjalter og barfodet. Det gaar mig til Hjerter for hende, Samuel. Dersom det var vor Gut, og En havde ni Kroner, som han ikke havde nodverdig Brug for, hvad skulde vi da onste, han vilde gjøre?“

„Nu vel, Anna, for mig gjerne,“ sagde han; „det er jo ogsaa dine Sparepenge, og ikke mine.“

Alligevel var han ikke ganske tilfreds med dette. Manden paa Tagkammeret var sandsynligvis en drikkædigg Slufter, der fortjente at blive udkastet, naar han ikke betalte Leien. Han havde rigtignok boet der næsten et helt Aar og været en rolig Logerende, der ikke gav sig af med Nogen eller kom Andre iveien. Samuel havde blot to eller tre Gange bemærket ham og seet, at det var en mager, foroverbøiet Mand med en luvslidt gammel Frakke, der var igjensknappet lige til Halsen, som om han ikke havde nogen Skjorte. I alle Fald var dette Annas Sag, og hvis nogen Kone fortjente at faa sin Villie i en Sag som denne, saa var det hans Kone.

Da Pengene blev optalte, modtog Anna dem med et tilfreds Smil. Det sneede stærkt, da de aabnede Døren, men lille Bell stod der endnu med sit Ansigt trykket ind imod Ruden og paa en Fod, med den anden draget op af Sneen for at holde den varmere. Anna kaldte paa hende, og hun løb hurtigt hen til dem.

„Jeg bad imorges til Gud om Pengene,“ sagde hun og saa forventningsfuldt op i Annas smilende Ansigt, „men Han kan ikke have hørt mig, for Han har ikke sendt dem.“

„Men nu vil Han sende dem,“ svarede Anna.

„Vil der komme en Engel med dem?“ spurgte hun.

„Ja“, svarede Samuel, idet han boiede sig ned og tog Barnet i sine Arme; for han havde nu faaet sine Kræfter tilbage, og hun var altfor mager og spæd til at være ham for tung. Det gjorde ham ondt at se hendes bare Fødder i Sneen. og naar Anna var saa god mod

hende, hvorfor skulde da ikke han ogsaa være det?

„En Engel med skinnende hvide Klæder og med Vinger?“ sagde lille Bell.

„Nei, hun har en gammel Hat og et salmet Shawl,“ svarede Samuel, „og jeg er glad fordi hendes Vinger endnu ikke er vorede ud.“

„Stam dig, Samuel!“ udraabte hans Kone; men det glædede hende dog at høre paa hans Stemme, at han af Hjertet bifaldt hendes Selsfornegtelse. Det var ikke lang Vei til deres Hjem, men istedetfor at gaa ind i deres egen hyggelige Stue, gik de Allesammen op de to Trapper til Tagkammeret.

Det var et lazt Bærelse med Straetag, der fik sit Lys igjennem et Tagvindue med ituflagne Ruder, hvor Sneen drev ind og knapt smeltede i den kolde Luft. Der var en gammel forrustet Døn istedetfor Arnested, men ingen Ild i den; i det ene Hjørne laa en haard Madras, paa hvilken de i det uklare Lys kunde se Skikkelsen af en Mand, der var bedækket med nogle saa Klæder. Da han løstede Hovedet for at tiltale dem, kvaltes hans Rost af en skjærende Hoste, og det varede en Stund, inden han kunde høre et Ord.

„Vi har længe levet under samme Tag,“ sagde Anna venligt, „og jeg stammer mig over, at jeg ikke før har seet til Dem. Vi bragte lille Bell hjem, for det er et gyseligt Veir i Aften, som knapt et vorent Menneffe vilde gaa ud i.“

„Men Verten siger, han vil kaste os ad i Morgens,“ stammede den syge Mand.

„Nei, nei!“ svarede Anna, „det er ordnet nu. Vi har Pengene færdige til ham, og nu vil vi gjøre det saa behageligt for Dem, som vi kan. Samuel, løb ned og hent et Lys, saa er du snil.“

„Jeg kan ikke leve længe,“ sagde den

fremmede Mand; „jeg frygter for at blive vist bort, og kan aldrig betale Dem tilbage. Jeg er udgytig til Arbejde, og mine Penge er opbrugte; jeg kan ikke betale Dem.“

„Bryd Dem aldrig om det,“ svarede hun; „vi gjør blot, hvad vi onstede at Andre vilde gjøre mod os, og saa skal De ikke plage Dem mere med den Ting. Her kommer Samuel med Lys, og nu vil jeg ordne Deres Seng.“

Men da Lyset blev bragt, og Anna betragtede de usle Sengklæder, brød hun ud i et Forundringsraab og sank ned paa et Skrin, der stod ved Siden af den gamle Mand's Leie. Samuel stod ogsaa som forstenet og stirrede ligesom hun paa de Klæder, der laa paa Sengen. Der var hans gamle Bryllupsvest; han kjendte den paa Lappen, som Anna havde sat paa den. Var det muligt at de ni 100-Kronefedler endnu laa gjemte i Foderet?

„Det er min gamle Vest,“ sagde han, da han blev istand til at tale; „jeg tænkte aldrig at saa se den igjen.“

„Jeg kjøbte den fort Tid efter at jeg flyttede hertil af en Mand, der solgte gamle Klæder,“ svarede den Syge. „Det har været en god og varm Vest; men jeg har baaret den for sidste Gang.“

„Jeg vil give Dem et Par Tæpper for den,“ sagde Samuel ivrigt. „Min Kone solgte den uden at spørge mig, og det var min Bryllupsvest, maa De vide. Jeg vilde ikke gjerne stille mig ved den.“

„Tag den uden nogen Tæpper,“ svarede han; „De har gjort nok for mig allerede.“

„Nei,“ sagde Anna, „jeg vil hente Tæpperne.“

Hun skjalv af Bevægelse, men hun vilde ikke forlade den syge Mand, for hun havde tilstoppet Abningerne i Vinduets, ordnet hans Seng og hyllet ham

godt ind i nogle varme Tæpper. Da gik hun ned i deres egen Stue, hvor Samuel ventede paa hende, forinden han aabnede Sømmen i Vesten. Hans Haand rystede medens han sprættede op nogle Sting paa Foderet; derefter drog han ud et sammenkrokket Papir. Ja, der var ganske rigtigt alle de ni 100-Kronefedler, som han aldrig havde ventet nogenfinde at faa i sine Hænder.

„O, Samuel!“ raabte hun med Tærrer i Zinene, „tror du, at du endnu vil holde af dem?“

Han sad taus nogle Diebliske og betragtede alvorligt Pengene med et eienommeligt frygtsomt Udtryk i sit Ansigt. Han sammenlignede de sidste faa Maaneders Fred og Lykke med den tunge Byrde, som hans Hemmelighed havde lagt paa ham. Han tænkte paa, hvorledes han havde lært at ihukomme sin Gud, naar han vaagnede om Morgenens og lagde sig til Hvile om Aftenen. Hvis han beholdt Pengene, vilde det da være ligedan? Men var det ret at kaste bort det, som Gud maaste vilde, de skulde beholde til en Hjælp i Nødens Stund? Gud saa maaste, at den Tid var kommen, da han atter kunde betroes Pengene.

„Anna“, sagde han, „dersom jeg vidste, at disse Penge vilde friste mig til atter at tjene Mammon, da kastede jeg dem strax paa Jlden allesammen. Du skal tage Vare paa dem, min Ven, og sætte dem ind i den offentlige Sparebank, der blev oprettet for nogle Maaneders siden. Tak Gud, at jeg tabte dem, og tak Gud, at jeg fandt dem igjen.“

De følgende Uger pleiede Samuel Franklin og hans Kone den døende Mand paa Tagkammeret med saa megen Omfjerg, som om det skulde have været deres Broder. De lærte ham, hvad Samuel selv havde lært, at han ogsaa

paa Engesengen kunde gjøre Guds Gjer-
ning ved at tro paa Jesus Kristus, som
Han havde udsendt. Paa sit Dødsleie
velstgnede han dem for deres broderlige
Kjærlighed til ham. De tog lille Bell
til sig og kostede uden Tvivl ligesaa
mange Penge paa hende, som de havde
sat ind i Sparebanken. Hun var som
en Datter for dem, og for ikke længe
siden blev hun ogsaa deres Datter, da
hun blev gift med John Franklin.
Brylluppet stod en Dag eller to for
Fuledag, paa samme Dag af Aaret, som

John saa villigt bortgav sin lille For-
mue for Bells Skyld.

„O, Samuel!“ sagde hans Hustru,
da hun tænkte paa dette, „hvoreledes
vilde det have gaaet, hvis vi havde be-
holdt de ni Kroner for at købe Klæder
til John?“

„Vi vilde have beholdt de ni Kroner,
men tabt de ni hundrede,“ svarede Sa-
muel. „Det er et sandt Ord dette:
'Hoo som forbarmer sig over den Ringe,
laaner Herren, og Han skal betale ham
hans Belgjerning.'“

Om de nyere Undersøgelser i Grønland.

(Af H. Rint, forhenv. Direktør for den grønlandske Handel.)

Grønland har i Løbet af dette Aar,
nærmest i Anledning af Nordenfjældss
Expedition, tiltrukket sig ikke ringe Op-
mærksomhed her i Norge, hvorom jevn-
ligt forekommende Artikler i Bladene
vidne. Det er især visse bestemte Op-
gaver, som der er Tale om, nemlig dels
de geografiske Spørgsmaal om Landets
Størrelse og om dets Indland,
dels det geologiske om Fortidens
Planteverden, dels det kulturhisto-
riske om Muligheden af at stamme Grøn-
land Nybyggere, hvis Livsophold grun-
dedes paa det i gamle Tider.
Jeg tror at burde bidrage Mit, dels til
den rette Forstaaelse af, hvad disse Op-
gaver have at betyde, dels til Oplysning
af de Undersøgelser, som nu senest have
været iverksatte.

Det vil erindres, at i Aaret 1870 en
svensk Expedition til Grønland under
Nordenfjæld tilveiebragte høist værdi-
fulde Resultater, og at navnlig den ene
af disse, Opdagelsen af store Stykker
gedigent Jern, foranledigede en ny svensk

Expedition i 1871. Endvidere bereiste
den norske Geolog Helland Grønland i
Aaret 1875, særligt for at undersøge
Jæsjordene; hans Jagttagelser vare
ganske nye, enestaaende, og af største
Betydning for Videnskaben om Jæsdan-
nelser i Almindelighed.

Fra dansk Side har imidlertid en hel
Række af Undersøgelser været foranstal-
tede, begyndende i 1871 og fra 1876
af fortsatte efter en planmæssig Ordning
ved aarlige Bevilgninger fra Regjering-
en. I de 7 Aar 1876—82 har Rejser
været foretagne af Premierløjtnanterne i
Flaaden Jensen, Holm (hver i tre
Somre) og Hammer (2 Somre og 1
Vinter), Geologerne Steenstrup (med
tidligere Aar ialt 8 Somre og 2 Vintre)
og Kornerup (3 Somre), Tegneren
Groth (2 Somre) og de yngre Polytek-
nikere Petersen og Sblow (hver en Som-
mer). Samtidigt hermed og nærmest
foranledigede ved de norske Nordhavs-
Expeditioner foranstaltede den danske
Marine Undersøgelser i Danmarkstræ-

det hen under Grønlands Østkyst i de 3 Aar 1877—79.

Grønlands Østkyst. Allerede fra gammel Tid af har der været gjort Forsøg paa at trænge igjennem det Bælte af Is, som næsten stadigt presser sig tæt op til denne Kyst. Forsøgene have vel ikke været hyppige, men paa Grund af det lange Tidsrum udgjøre de samlede dog en hel Række. De fleste blev foranledigede ved Forestillinger om, at de gamle Nordboers „Østerbygd“ maatte have ligget paa den Side, og da efter mange Aars Diskussion omsider den Mening blev den overveiende, at baade „Østerbygden“ og „Vesterbygden“ havde ligget vest for Kap Farvel, tabte ogsaa Interessesen for Østkystexpeditionerne sig. Forst i de seneste Aar er den vaagnet igjen, og jeg mener med Rette: thi endnu ligger der ligeoverfor Island en ganske ubekendt Kyst paa 100 Mils Længde. Ikke mere end 36 danske Mil fra Island færdes der her rimeligvis Indsødte, som endnu kun af Sagn vide Noget om, at der findes Folkeslag af anden Race end deres egen. Men ogsaa den øvrige Østkyst er i alt Fald kun hoist ufuldstændig undersøgt. Hvad selve Spørgsmaalet om Beliggenheden af „Østerbygden“ angaar, er der dog kun ringe Haab om at gjenfinde denne her. Den havde efter de gamle Beretninger 190 Bygder, hvoraf 11 til 12 med Kirker; man kom alt for mange Aar siden til det Resultat, at disse have ligget omkring Fjordene i Julianehaabs Distrikter, i den sydligste og frugtbarreste Del af Grønlands Vests-kyst. Siden 1876 ere de talrige Ruiner deromkring atter paa det Noieste undersøgte især af Løitnant Holm; ialt har man derved paavist 100 Bygder og i flere af dem mere eller mindre tydelige Ruiner af Kirker. Omtrent 50 Mil nordvest derfra ligger en lignende, men

mindre Gruppe af Bygderuiner, som man har anset for Levningerne af Vesterbygden. Derfor nu alle disse Ruiner i Forening kun skulde have udgjort Vesterbygden alene, maatte man paa Østkysten af Landet finde mindst dobbelt saamange i Forbindelse med en heldigere Beskaffenhed af Klima og Jordbund.

De ovennævnte Undersøgelser i Danmarkstrædet ere udførte leilighedsvis af Vagtskibet, som aarligt togter omkring Island. I Aaret 1879 lykkedes det paa denne Maade Kaptein Mourier med Skonnerten „Fingolf“ at komme den ubekjendte Kyst mellem 65 Gr. og 70 Gr. n. B. saa nær, at Land blev set paa hele Strækningen af de 100 Mil, og at deraf 25 Mil iagttoges saa nær (indtil 6 Mils Afstand), at Yderkysten med Sikkerhed kunde nedlægges paa Kartet. Hans Næstkommanderende, Kaptein Wandel, foreslog Dybdemaalningen og Undersøgelser af Havvandet. Disse Resultater, som opnaaedes uden egentlig Omkostning, ere hidtil enesteende i Alt, hvad der er blevet offentlig bekjendt om Forsøgene paa at nærme sig denne Kyst. Expeditionen erholdt dog ogsaa væsentlige Oplysninger hos norske Robbefangere, blandt hvilke findes nævnt Carsten Bruun, som aarligt færdes i dette isopfyldte Farvand. Som Resultat af Alt, hvad man saaledes har erfaret, kan vel anføres, at nordensfor 70 Gr. er der størst Rimelighed for en jævnlig Udgang til Kysten med Stib, hvorimod Syd for 70 Gr. Kysten vel leilighedsvis kan naaes, men Tilbageveien kan afsløres for uberegnelig Tid, hvad Tilblik det skal være. Paa hele denne Strækning tilraades det derfor at foretage Reiserne i Vaade langs Landet indenfor Isbæltet. En saadan Expedition er iaar udgaaet til Grønland, bestaaende af 2 Søofficerer

Holm (som Leder) og Garde, Nordmanden Knutsen som Geolog og Eberlin som Botaniker. En ny Expedition til Vestkysten er samtidigt afgaaet under Lieutenant Hammer.

Grønlands Indland. Det er bekendt, at hvorsomhelst man har søgt at trænge længere ind i Landet, end Fjordene skærer ind, støder man paa en Mur af Is, som hist og her kan bestiges, hvorpaa man finder sig paa en Høislette af Is, der hæder sig ganske ligesom indester. Nordenstilid, ledsaget af Berggren og Nordström, var den første, som nogenstunde har udforsket denne Høislette ved en længere Vandring, og denne var rig paa smukke Jagttagelser. Men da de senere Reisende, hvor de kom frem langs Kysten, have havt Underføgelserne af denne Isdannelse blandt sine Hovedopgaver, kan det ikke undre os, at Oberkanten af de større Isfletter er bleven forfulgt fra det sydligste til det nordligste Distrikt, og at vor Rundskab om dens Bestaffenhed og Isens mærkværdige Bevægelser er vorjet i Forhold til det oiteaarige Arbejde, som herpaa er anvendt. Det var for de hermed forbundne store Anstrengelser, at Kornrup maatte bukke under. Intetsteds har man seet nogen Abning paa disse Ismure fra Syd til Nord, og ved at overflue Isletten fra høie Punkter forfulgt den gennem Kikkerten til en Høide af henved 7,000 Fod, i hvilken dens Overflade taber sig i det ubekjendte Indre. Men mærkeligt er dog Opdagelsen af de Bevægelser, som først maalkes af Helland og derpaa nærmere udforskedes af Steenstrup, Jensen og Hammer. Thi det er især ved dem, at det er blevet godtgjort, at Isen har udbredt sig som en Art Oversvømmelse, der er udgaet fra Isbræer i det Indre, som paa sin Vej til Kysten have udbredt sig til Si-

derne og samlet sig til den fælles Iskorpe, der skulde alt lavere Land. Geologerne have her fundet et Sideslykke til det Isdække, som i den saakaldte Glacialtid antages at have bedækket en stor Del af det nordlige Europa, og ved hvis Bevægelser Brudstykker af de norske Fjelde ere førte ned og spredt over den nordtyske Slette. Grønland er isaafald det eneste nu bekjendte Land, i hvilket en lignende Virksomhed endnu kan iagttages.

Af hvad der her er anført, kan man danne sig en Forestilling om, hvorvidt det er tænkeligt at der kunde findes isfrie Dale i det Indre af Grønland. Saa-danne Dale maatte jo først og fremst have Aflob til Havet gennem Elve. Endvidere, hvis Landet er blevet bedækket med Is derved, at Bræerne fra det Indre have skudt sin Rand frem imod Kysten, maatte jo først Fordybningerne i Indlandet udfyldes af dem, før de udbredte sig over det høre Lavland. Men nu er der, som omtalt, hidtil ikke opdaget nogen Afbrydelse i den Ismur, som begrænser Indlandet mod Vest, og der er ingen Rimelighed for, at Abninger eller Dale, gennem hvilke Elve fra det Indre havde sit Udlob, skulde være undgaet Opmærksomheden. Man kan derfor i alt Fald ikke vente at finde nogen isfri Dal, før man har overstredet den Høiderng, som danner Bandstillet mellem Vest og Ost. Om der nu findes lignende sammenhængende Indlandsis paa Vest siden af Grønland, som paa Vest siden, er jo et Spørgsmaal, som først ved Erfaringen kan finde endelig Afgjørelse.

Fortidens Planter verden. Naar vi her skulle tale om Fortiden, menes jo den geologiske, og der er da paa en Maade ikke Tale om Grønland, men om den Plads paa Jordens Over-

flade, som Grønland nu indtager, men som i hin Tid frembød en anden For- deling af Hav og Land end nu. Alle- rede for mange Aar siden kjendte man fossile Plantelevninger fra Grønland. Ogsaa paa dette Omraade berigede Nordenfjelds Rejse i 1880 Videnskaben med vigtige Resultater. Det var paa disse i Forening med de svenske Expeditioners Opdagelser i Spitzbergen, at den berømte Geolog og Botaniker Os- vald Heer i Zürich grundede et Verk over den fossile arktiske Flora. Men, som det let kan tænkes, var der her en vid Mark for yderligere Under- søgelser. Ved sit mangeaarige Arbejde skaffede Steenstrup senere en saa storartet Forøgelse af Materialier tilveie, at Heer (hvis Død meldes nu, medens dette nedskrives) deraf tog Anledning til i Aarene 1882—83 at udgive et særskilt Verk over den fossile grønlandiske Flora alene. Denne var ved Steen- strups Samlinger forøget fra 316 til 613 Arter, som hidrøre fra to Tids- aldre. Den ældste („Kridttiden“) for- udsætter et næsten tropisk Klima, som Den Madeira's, og er blandt andet udmærket ved træagtige Bregner og Cykadeer. Den anden („Tertiærtiden“) svarer til et Klima som det sydlige Frankriges op indtil Genfersøen. De Skove, som den- gang havde omkranset det nu forsvundne Lands Indsøer, have efterladt Levninger af 200 Arter Træer og Buske, hvori- blandt 28 Naaletræer, men talrigere Løvtræer, saasom Poppel, Birk, Dr, Alm, Platan, Aft, Ahorn, Bog, Kastanier, mange Arter Eg og Valnød, 4 Laurbær, 6 Magnolier, 2 Vistepalmer, og af Styrngplanter 2 Vinranker. Blandt Levningerne gjentkjendes de fineste Blade, Blomster, Knopper og Frugter, og det mangler heller ikke paa Insekter.

Muligheden af at holde

tamme Rensdyr i Grønland. Hvad dette Spørgsmaal angaar, kan jeg vistnok bekræfte, at der synes at være saa store Strækninger med rigelig Føde for Rensdyr i Grønland, som der i dette Tilfælde nogenstunde kan blive Tale om. Men der kommer jo her mange andre Hensyn i Betragtning, og de fleste af disse drifter jeg mig ikke til at have nogen afgjort Mening om. Jeg skal kun fremhæve Et, nemlig Spørgsmaalet om Brændsel. Saavidt mig bekjendt, htræder sig hos alle, af tamme Rensdyr levende, Nomadefolk baade i Europa og i Asien en gjennemgaaende Trang til i visse Aarstider at tage sin Tilflugt til Skove eller ialfald Kratstove, større end de, som Grønland kan byde. Vistnok gives der vel ogsaa dem, som ere noi- sommere i saa Henseende, saasom Tschukt- scherne, der jo endog synes at kunne be- tjene sig af Tranlampen ligesom Grøn- lænderne. Men dette, ligesom overhø- vedet Tilbøieligheden hos alle disse Nomadefolk til at gaa over til at blive Fiskere, hører dog vel til Afvigelserne fra den normale Tilstand, og Spørgs- maalet er da, om denne Vanfælighed, naar den forenes med andre, som Om- flytningen medfører, ikke er for stor til at kunne overvindes. Erfaringen vil jo bedst kunne afgjøre det.

Naar vi da nu sluttelig kaste Blikket tilbage paa de sidste 12 Aars Undersø- gelser i Grønland, vil det sees, at der er udrettet ikke saa Lidet. Men paa den anden Side paatrænger sig ogsaa Fore- stillingen om, at der er Arbejde nok for- maaste flere Gange 12 Aar til, hvis der Krav paa Geografernes Opmærksomhed skulle tilfredstilles, som hint store Polar- land har ved at kunne kaste Lys over Polaregnene i Almindelighed. Man kunde derfor ikke andet end lykønske Videnskabsdyrkerne til paa dette Om-

raade iaar at se saa udmærkede Kræfter satte i Virksomhed, som den, Nordenkjöld og Dickson raader over. Jeg tillader mig ved denne Leilighed at henvende Opmærksomheden paa en anden Hjælp, som kunde have særligt med Hensyn til Ostkystspørgsmaalet. Som bekendt have norste Skibsforere været til uberegnelig Nytte for Expeditionerne i det nordøstlige Ishav, dels som de første Banebrydere, dels som Raadgivere

og bekendte Mænd. Efter hvad der ovenfor er berørt, have de jo nu alt i flere Aar begyndt at færdes i Danmarksstrædet. At benytte deres Hjælp og deres Erfaringer synes jo derfor at være noget af det Første, man maatte tænke paa ved at lægge Plan for Skibsexpeditioner til Ostkysten, og ussælsigt var det vistnok, om nogen af dem vilde udtale sig om dette Spørgsmaal.

(Mgbl)

Den sjette Orientalistkongres i Leiden.

(Af Prof. J. Vieblein.)

I en stor med Blomster og Flag — blandt hvilke ogsaa det norste — smukt udsmykket Sal aabnedes Mandag den 10de September den sjette Orientalistkongres i Leiden. Tilstede var omkring 220 Medlemmer, nemlig foruden Premierministeren Heemskerk og to andre Ministre omtr. 80 Hollændere, deriblandt 4 fra Kolonierne, 31 Tyskere, 5 Østerrigere og Ungarerer, 6 Belgiere, 3 Danske, 3 Svenske og 1 Nordmand, 30 Franskmænd, 34 Englændere, 2 Grækere, 4 Italienerer, 1 Spanier, 1 Portugiser, 3 Russere, 4 Schweizere, 1 Tyrk, 1 Araber fra Medina i arabisk Dragt, 6 fra Indien, hvoraf en Indfødt fra Ceylon, og to Panditter fra Hindostan — altsaa en broget Forsamling, men ogsaa en lysende Forsamling, da den iildels bestod af de mest anseede Lærde, hver i sit Fag og sit Land.

Premierministeren Heemskerk, der tillige er Minister for det Indre og for Undervisningen, var den, der først besteg Talerstolen for at aabne Kongressen og ønske dens Medlemmer velkomne. Regjeringen havde, sagde han, med Til-

fredsstillelse seet, at Leiden var blevet valgt til Mødested for nærværende Kongres, da Universitetet her lige siden sin Stiftelse i 1575 dels i Religionens, dels i Kolonialhandelens Tjeneste havde seet sig opfordret til at drøve orientalske Studier. Han gav en fortsat Overtagelse over disse Studiers Historie ved Leidener Universitet og omtalte deres mest fremtrædende Dyrkere fra de ældste til de nyeste Tider.

Derefter betraadte Kongressens Præsident, Prof. Ruenen, Talerstolen. Efter i varme og bevægede Ord at have bragt sin Hyldest til Prof. Dozy, den udmærkede Arabist, der fra først af var udseet til Præsident og som saadan havde udført Indbydelsen til Kongressen, men senere var afgaaen ved Døden — en Hyldest, hvori den hele Forsamling deltog ved at reise sig — oplæste han, vendt mod Tilhørerne, det Spørgsmaal: Hvad fører Eder hid, og hvortil maa Eders Samvær her tilskynde os? Nederlandene er kun en liden Stat, der i politisk Henseende har ringe Betydning og Indflydelse, men til Videnskabens Fremme kan

de smaa Stater ligesaavel hde Bidrag som de store; og naar Leiden er valgt til Sæde for denne Kongres, saa er det et Bevis paa, at de større Folk sætter Pris paa de mindres Deltagelse i det videnskabelige Arbeide, og at de med Hensyn hertil betragter dem som Brodre og Lige-mænd. For en Del sthyldes vel ogsaa Valget den Dmstændighed, at Nederlandene er en Kolonialmagt, der paa Grund af denne sin Stilling er opfordret til i særlig Grad at beskæftige sig med sine Koloniers Sprog, Religion, Sæder og Skikke. Ved paa denne Maade at besvare den første Del af Spørgsmaalet banede Taleren sig Overgang til Besoarelse ogsaa af den anden Del, idet han sagde, at Kongressens Afholdelse i Leiden maatte for Hollænderne være en Opfordring til ikke at hvile, førend de paa den ene Side havde studeret og tilegnet sig Koloniernes Sprog og Historie og paa den anden forskaffet Kolonierne den europæiske Civikisations sande Goder.*)

Efterat forskellige Boger vare overbragte som Gaver til Kongressen, og Generalsekretæren, Prof. de Goeje, foreløbig havde fremsat Forslag til en Resolution, der skulde behandles i Slutningsmødet, blev det første Møde hævet.

Umiddelbart derpaa samledes Sektionerne til Valg af sine Embedsmænd.

Til Sektionspræsidenter valgtes:

I den arabiske Sektion Frankmanden Schefer, i den semitiske Berlinerprofesoren Schrader, i den ariske Professore von Roth, i den ægyptiske Prof. Vieblein, i Sektionen for Centralasien og det yderste Østen Prof. Schlegel, og i den malajiske

og polynesiske Sektion Frankmanden Abbed Favre.

Nu begyndte det strenge, alvorlige Arbeide i Sektionerne; der blev holdt mange Foredrag, mange Diskussioner; mange nye Undersøgelser blev fremlagte, mange nye Ansøuelser fremsatte. Her er ikke Stedet til at give nogen fuldstændig Meddelelse om de rent videnskabelige Materier, der blev behandlede paa Kongressen, men nogle korte Bemærkninger kan maaske ikke være af Veien.

I den semitiske Sektion læste den hollandske Professor Dort om den Metode, der bør besolges ved Udgivelsen af det gamle Testaments Text. Jesuiten Straßmayer afgav Beretning om endel Afskriftstexter, som findes i Liverpool-museet og hovedsagelig bestaar af Gjældsbeviser og Kjøbekontrakter. Den hollandske Religionshistoriker Tiele talte om Bøker „Gudinde for den frugtbare Jord“, hvis oprindelige Beindning han sagde at bestemme ved Hjælp af babyloniske Texter. Frankmanden Halevy, der længe har været Assyriologerne en Hæl i Hjødet paa Grund af den Kritik, han har rettet mod deres første Grundelementer, traadte her atter op med sit kritiske Skryt til stor Forbauselse for dem, som troede, at Assyriologerne forlængst havde beseiret og tilintetgjort ham. Men endnu større blev Forundringen, da man saa, at ingen af dem svarede ham, idet de syntes skittende at have grebet til det lette Middele at tie ham ihjel; om det er klogt, er et andet Spørgsmaal, da Manden er ualmindelig lærd og skarpsindig.

Dort gav en historisk Fremstilling af Oprindelsen til den falske Bestyldning mod Jøderne, at de dræbte kristne Børn for at benytte Blødet af dem ved sine rituelle Ceremonier. Han blev støttet af Dshkeren Schlottman, som afgav den høitidelige Erklæring, at der blandt al-

*) Disse Taler holdtes paa Fransk, der var Kongressens officielle Sprog. Men under Forhandlingerne og Sammentømsterne forøvrigt hørtes mange forskellige Sprog, endog klassisk Sanskrit, mest dog Tytt og Engelsk.

vorlige Orientalister ikke fandtes en eneste, som af Rabbinernes herhenhørende Ytringer kunde slutte sig til Virkeligheden af et rituelt Mord, — en Erklæring, der af den hele Forsamling blev modtagen med levende og høiløst Bifald. Den bekjendte Assyriolog Oppert fra Paris gav Meddelelse om nogle nylig opdagede assyriske Indskrifter fra ældgammel Tid, hvori der er Tale om en Kong Sudeah. Prof. Haupt fra Göttingen, der nylig har faaet Kaldelse til Baltimore for at grundlægge en assyriologisk Skole, og som tænker at tilbringe Vintrene i Amerika, medens han om Sommeren vil sjotte sit Embede i Göttingen, fremlagde en af ham besorget antograferet Udgave af det babyloniske Nimrod-epos.

I den arabiske Sektion holdtes flere Foredrag, hvoraf her blot skal nævnes et om den arabiske Musik, et om tyrkiske Oversættelser af Bogen om Salilah og Dimnah, og et af Carlo Landberg om Beduinernes Dialekter. Landberg er svensk; han har i mange Aar opholdt sig i Asien og tildels levet som Araber i arabisk Dragt blandt Araberne, hvorved han har erhvervet sig et intimt Kjendskab til nyarabisk Sprog, Literatur og Liv i Almindelighed. Han er i Leipzig kreeret til Doctor og opholder sig for Tiden i Leiden, hvor han hos Brill laeder trykke arabiske Ordssprog og Sentenser, hvoraf første Del er udfommet og hjulpet med Glæde af Arabisterne. Nu tænker han at gaa til Arabien og der leve med Beduinerne for at løse det store Spørgsmaal, om klassisk Arabisk endnu leder noget Sted og i hvilken Udstrækning; forsynet med gamle Fleischers særlige Anbefaling havde han gjort sig Haab om hertil at faa et større Stipendium af Berlinerakademiet, men efter

hvad Meddelelsen heraf senere har hørt af Prof. Dillmann, have hertil ingen Penge, og Haabet glipper altsaa, „om ikke Bismarck skulde ville hjælpe.“ Og det er Skæde; thi den anseede Arabist i Leiden Prof. de Goeje siger om Hr. Landbergs Plan: „Jeg har den Overbevisning, at Ingen er mere stiftet end han til at udføre denne Plan med Held; Jaa kjender som han Arabisk og Orientalernes Maade at tænke paa og ved at adskille det Vigtige fra det Uvigtige.“ Jeg ved ikke, om hans Fædreland vil træde hjælpende til, eller om Sverige i Carlo Landbergs Skal faa en anden Aftenblad.

I den ægyptiske Sektion var der en Overflod af Foredrag, saa de maatte afkortes og Diskussionen tilsidst afbrydes, for at de for den bestemte tre Møder skulde strække til. Den hollandske Ægyptolog Plehne talte om Retfærdighedens Krone, hvilken Ægypterne gav sine døde som Sindbillede paa, at de havde seiret i Livets Kamp, og paaviste, at lignende gjensandtes hos andre Folk, som hos Grækerne og Romerne. Prof. Eizenlohr fra Heidelberg foredrog om Fotografiens Nytte ved Gjengivelse af monumentale Indskrifter og Papyrustexter. Russeren Golenischeff søgte at vise, hvorledes et Antal Hieroglyfer havde faaet sin alfabetiske Værdi, og hans Landsmand D. v. Lemm gav en Oversigt over de koptiske Haandskrifter i St. Petersburg. Leemanns, Direktor for det rige Museum i Leiden, holdt et længere Foredrag om de saakaldte Hypokefaler, der lagdes under de Dødes Hoved og var forsynede med Billeder og Indskrifter. En engelsk Dame, Miss Edwards, der har beskæftiget sig med Ægyptologi, lod, da hun i sidste Dieblit var bleven hindret fra at afgive personligt Møde,

ved Prof. Sayce fra Oxford oplæse en lig to om ægyptisk Religion, og et om Afhandling om en Indskrift paa en lig- Bogstavrim i ægyptiske Dexter. Der-
 kiste, der indeholder „Navnet paa en næst holdtes et Foredrag af en fransk
 hidtil ukjendt Konge“. Meddelelsen Egyptolog (Lefebure) og to af en tysk,
 heraf holdt et Foredrag hver Dag, nem- Wiedemann i Bonn. (Sluttet.)

Udkommet:

Evangelisk-Lutherisk Folkekalendar for Aaret 1884, med Motto: Eph. 5, 16. Den Norske Synodes Forlag, Decorah, Iowa.

Foruden det sædvanlige Almanak-Indhold findes her indtaget mange vafre og belærende Læsestykker, Underretning om de norsk-amerikanske Kirkesamfund og om Synodens Læreanstalter og Tidsskrifter m. m. samt Synodens Presters og øvrige Embedsmænds Adresser. Prisen, 10 Cents, er overordentlig billig.
 Adresse: J. L. Lee, Decorah, Iowa.

Gaader og Opgaver.

No. 237. Mit Første har været i Jld og Vand,
 I Kampen det ofte forsvaret sin Mand,
 Det løber igjennem den haarde Sten,
 Vel stundom paa temmelig langsomme Ben,
 Men trænger tilsidst dog igjennem det Hele
 Og stiller det da i forskjellige Dele.

Mit Andet er et farligt Baaben,
 Hvis Stemme gjennem Kamp og Raaben
 Alt overdøver, ofte feirer,
 Og Modstand som et Støv bortveirer.
 Endstjønt det føres maa af Haanden
 Det styres, ledes maa af Manden.
 En Kraft hver enkelt er forlenet,
 Hel er af begge jeg forenet,
 Jeg ældes, farves rød, snart fort,
 Jeg rufter, og jeg kastes bort.

(Efter „Dr. Ed.“)

Oplosninger til No. 21 og 22.

No. 235. Guld. Uld. No. 236. Pen, Blæk og Papir.

 Opmærksomheden henledes paa „For Hjemmets“ Bekjendtgørelse paa næste Side.

Indhold: Helenas Familie. — Samuel Franklins Sparebank. — Om de nyere Undersøgelser i Grønland. — Den sjette Orientalistkongres i Leiden. — Boganmeldelse. — Gaader og Opgaver. — „For Hjemmet“ i 1884.

„For Hjemmet“ i 1884.

Femtende Aargang.

„For Hjemmet“, et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning, vil med Aaret 1884 begynde sin 15de Aargang. Det vil, som før, udfomme med et Hefte paa 2 Ark i Omflag 2 Gange om Maaneden (15de og 30te) til en Pris af \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forskud. Det anbefaler sig fremdeles paa det Bedste til kristelige Familiefædre og velartede Ungdom af begge Kjon som et Blad, der i kristelig Land søger at bringe interessant Underholdning og Belærelse ved et omhyggeligt Udoalg af ældre og nyere Literatur.

Præmier for Forskudsbetaling.

Udgiveren maa fastholde, at „For Hjemmet“ er sin Subscriptionspris værd og tør ikke love at forrette med at give Præmier. Imidlertid vil han endnu ved dette Aarsliste som „Tak“ for Forskudsbetaling give dem, som fra nu af og indtil 31te Januar 1884 indsende sine \$2.00 i Forskud for 1884 (efter i Tilfælde at have opgjort alle gamle Restancer) Valget mellem følgende Skrifter:

To Søstre, Fortælling fra en norsk Fjeldbygd (4 Hefter af „For Hjemmet“ 1876);

Den angsburgske Bekjendelse (tiligemed Kirkens 3 Hovedsymboler);

En Skolelærer efter Herrens Hjerte, Fortælling af Fries;

Luthers lille Katechisme paa Engelsk.

☞ For at faa Præmien maa man inden 31te Januar 1884 gjøre op alle Restancer til „For Hjemmet“ og betale \$2.00 i Forskud for 1884.

Præmierne sendes dette Aar uden Ekstraporto. Hvis Abonnementet ikke nævner, hvilket af Præmiekrifterne han vil have, bliver en af de nævnte Fortællinger sendt. Modtagelse af Præmiebog gjælder som Dvitering.

☞ 7 forudbetalte Exemplarer af „For Hjemmet“ for 1884 sendes for \$12.00. Klubagenter faa 1 Exemplar frit af 7 og en Præmie for hvert Exemplar.

☞ Man bør aldrig sende Penge i løse Breve, men bruge Money-Order, Draft paa Chicago eller registreret Brev.

☞ Præmiebøger kan ogsaa sendes til Norge og Danmark for Abonnementer der.

Idet alle „For Hjemmet“s Venner og Belyndere herved hjertelig takkes for enhver ydet Hjælp med Raad eller Daad, fremkommer herigjennem ogsaa en venlig Pnmodning til Alle om, efter Tid og Leilighed, at gjøre ovenstaaende Betingelser bekjendte og gjøre sit Bedste for, at „For Hjemmet“ ikke alene maa kunne beholde de Abonnementer, det nu for Tiden har, men ogsaa i betydeligere Mon udvide sin Læsekræds, hvorved det vilde faa mere Kræfter og gjøre mere Gavn.

Adresse:

R. Throndsen, Box 1014, Decorah, Iowa.

☞ „Helenas Familie“ slutter i No. 24, og i No. 1 af næste Aargang begynder „Pigen fra Norge“, en meget interessant Fortælling af A. Munch.

R. F. Gibson,
JUSTICE OF THE PEACE,
INSURANCE, COLLECTING AGENT, REAL ESTATE.

Office in Adams Block, Winnabago St., DECORAH, IOWA

C. R. WILLETT.
N. WILLET.

ESTABLISHED
A. D. 1857.

Willett & Willett,

ATTORNEY'S AT LAW.
DECORAH, — — — — — IOWA.

Hans Johnsen,
SADELMAGER.

handler med

Sadler, Sæder, Bidstier etc.,
forfærdiger i sit eget Værksted efter Bestilling alle Slags Puder, Sækringe etc.
Decorah, — — — — — Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Høge- og Raffelovne samt
Kobber- og Blikvarer, Gaardredstaber og Verktøi, Bygningsmaterialier,
aa som Binduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Olie.
Kobber- og Blikvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

E. CUTLER ATTORNEY AT LAW & General Insurance Agent.
Office in Adams Block. DECORAH, IOWA.

Ældre Bind af „For Hjemmet“ (18. 19. 20. 21. 22. 23. 24.)
sendes portofrit for regulær Pris.

J. T. RELF,
PHOTOGRAF,

handler med Kammer, Lister, Albums, Fjdiels-Indsatninger, Stereoskop-Billeder &
Gamle Billeder kopieres.

Smaa-børn fotografieres ved den nye Methode langt hurtigere end før. Alle mine Negativ-billeder retoucheres af den udmærkede Retoucher, Hr. Eugene Austin. Aflæg mig et Besøg. Mit Galleri er over Montgomeris Drugstore,
Decorah, Iowa.

Kabringer

af Hvede og Rug, Honningfager, grovt og fint Rug- og Hvedebrod m. m.
a anbefales fra

Hansen & Hutchinsons Damp-Bageri.

Water Street, Decorah, Iowa.

☞ Korste Stonrokker bages efter Bestilling.

99 CENT STORE 99

Det smukkeste Udvalg af Galanteri-Varer i Decorah, passende til Bryllups- og Høitidspræsenter og en elegant Samling af solbyleterede Varer forefindes altid. Her er ogsaa det rette Sted til at kjøbe Stambøger (Autographs), Photograph-Albums, Bajer, Toilet-Gjenstande, Læmpes, Speile og musikalske Instrumenter. Billed-Kammer leveres efter Bestilling.

Agentur for Crown Sewing Machine.

A. N. Vance, Water St., Decorah, Ia.

C. C. COOK Optikus og Uhrmager, har tilsalgs Brillor de bedste i Handelen. Lomme- og Stue-Uhre repareres smukt. Læst ved Post Office, Decorah, Iowa.

Land til Salgs.

Undertegnede har til Salgs 40 Acres Land beliggende i Pleasant Township, Winneshek County. Det sælges paa moderate Betingelser enten for Kontant eller paa Henstand, der kan lempes efter Kjøberens Ønske.

C. F. Johnson,

Office i Adams Block, Decorah, Iowa.

Afhandlinger og Fortællinger.

Billedhugger Thorvaldsen og hans Kunst, de assyriske Udgravninger og det gamle Testamente, de udmærkede Fortællinger Skodli-Ierne og Marie samt meget andet interessant Læsestof (6 Hefter af „For Hjemmet“) sendes portofrit for 50 Cents.

Adresse: R. Thronsen,

Box 1014, Decorah, Iowa.

Decorah Business College

tilbyder et omfattende praktisk Kursus for \$25.00 (Terminens Længde efter Enhvers Behov). Man kan begynde naarsomhelst hele Aaret igjennem, og Skolen har ogsaa en Klasse for Damer. Bestyreren er en Bogholder med 35 Aars Praxis. Skolens 9de Aars-Cirkulær sendes til Enhver, som derom henvender sig til Bestyreren

JOHN R. SLACK.

Iver Larsen
 sælger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
 Færdiggjorte Klæder,
 Hatte, Huer, Stovler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
 3 Brødrene Gulliksons forrige Store.
Decorah - - Iowa.

A. C. Smith, M. D.,
Dien- og Dre-Læge.
 Decorah = = Iowa.

Vi kan tilraade vore Læsere
 at handle hos

BEN BEAR,
 respektabel Klædehandler,

DECORAH, - - - - - IOWA.

☛ Varene ere just, hvad de udgives for, Priserne saa lave som muligt.

[14. 24.]

Ny Möbelhandel.

J. JACKWITZ.
 DECORAH, IOWA.

Alle Slags Møbler, saavel simple som fine og elegante, sælges til Ti-
 ders billigste Priser. Reparationer udføres.

Figlister hæves paa Lager. Begravelser besørjes.

To Søstre, original Fortælling fra en norsk Fjeldbygd, (4 Hef-
 ter af „For Hjemmet“) samt to ældgamle Sange
 fornyede („Tolvtaabjæen“ og „den gyldne ABC“) sendes portofrit for 30
 Cents; Fortællingen alene for 25 Cts.. Sangene alene for 10 Cts.

Adresse: R. Throndeu, Box 1014, Decorah, Iowa.

E. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,

Adams Block.

DECORAH IOWA

G. I. Wendling

forfærdiger

Kaleschevogne og Buggier
og forøvrigt alle slags Kjøretøier efter Bestilling.
Reparationer udføres.

Verksted paa Hjørnet af Washington St. og Broadway.

Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Høiskole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maanedes) og for en Termin i Forhold. Koft billig. Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyrelsen

Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

E. P. Haugen,

— Eier af —

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg har sikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den Fordel, at de kan faa sin Inscription feilsfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret D^{hr}. J. W. Soy, Thorvald Ropsland, O. G. Arnesen og M. W. Ridder.

E. P. Haugen.

Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive mig samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Tegninger med vedføiet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han udvælger, tilligemed Ordre og Inscription samt nærmeste Fragt-Office.

E. P. Haugen.

S. O. WILSON, MERCHANT TAILOR,

Verksted tværs over for *Woolen Factory Store*,
DECORAH, - - - - - IOWA.

Et smukt Udvalg af Tøier til Klædninger just modtaget. Alt Arbeide garanteres.